

Secțiunea 5

Servicii publice de interes general

5.1. Fondul de locuințe

La sfârșitul anului 2015, județul Bacău dispunea, conform estimărilor INS, de un fond locativ format din 280.562 de locuințe, în creștere cu 6,7% față de anul 2007 și cu 1,4% peste nivelul înregistrat la recensământul din 2011. Dintre acestea, 99,1% se aflau în proprietate privată, iar 2.621 în proprietate publică, cele mai multe fiind locuințe ANL sau locuințe sociale amplasate în centrele urbane din județ. Pe de altă parte, 46,2% dintre locuințe erau amplasate în mediul urban, iar 53,8% în cel rural. Numărul mediu de persoane stabile/locuință era, la nivel județean, de 2,2, valoare similară cu media regională și națională (2,3 persoane).

Aceste locuințe totalizau, la nivelul anului 2015, 750.757 de camere de locuit (în creștere cu 12,7% față de 2007 și cu 2,2% față de 2011), ceea ce indică o tendință de extindere a locuințelor existente și de ridicare a unor locuințe noi mai spațioase, revenind în medie 2,7 camere/locuință, valoare egală cu media regională și națională.

Suprafața locuibilă totală a fondului locativ din județ era în 2015 de 12.474.212 mp, în creștere cu 28,9% față de anul 2007 și cu 2,9% față de recensământul din 2011. În acest context, suprafața locuibilă medie a unei locuințe din județ era, în același an de referință, de 44,5 mp, fiind mai redusă în mediul urban (42,8 mp), în comparație cu cel rural (45,9 mp), primul având o pondere ridicată a locuințelor colective (apartamente de bloc), construite în perioada comunistă, cu suprafață redusă. Din perspectiva suprafeței locuibile medii, fiecare locuitor al județului dispunea de 20,2 mp, peste media regională (19,6), dar sub cea națională (20,9).

Figura 5.1 - Numărul locuințelor noi finalizate în județul Bacău, după proveniența fondurilor, în perioada 2007-2015

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește numărul de locuințe noi finalizate în județul Bacău, acesta a scăzut, în perioada 2007-2015, cu 19,5%, urmând tendința de la nivel național (-0,7%) și regional (-8%). Dinamica construcției de locuințe de la nivel județean s-a abătut de la tendința națională și regională în ultimii ani. Pe de o parte, aceasta nu a fost la fel de afectată de criza economică globală instalată în 2008, o potențială explicație constituind-o remiterile de valută din străinătate investite parțial în imobiliare. Pe de altă parte, ultimii 2-3 ani au marcat o scădere a investițiilor private din județul Bacău în

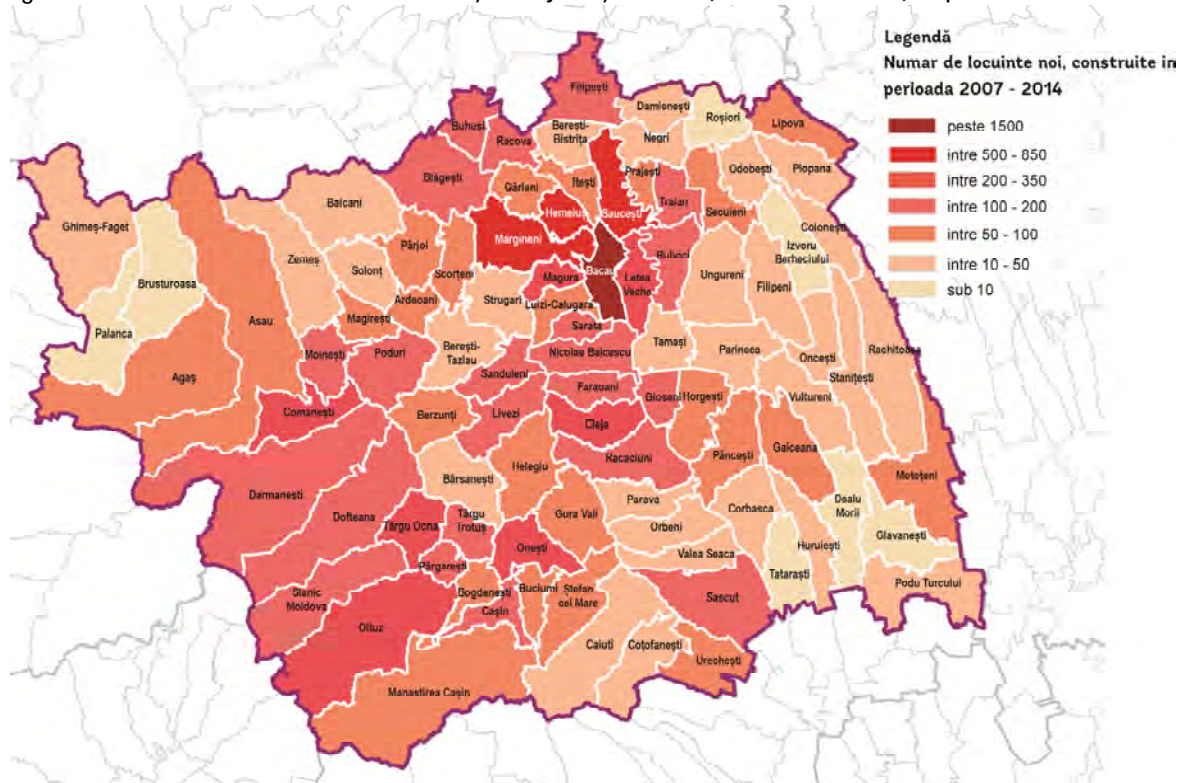
sectorul rezidențial, în timp ce piața națională de profil s-a situat pe un trend ascendent, o dată cu relansarea economică post-criză. În acest interval au fost finalizate în județ, conform datelor INS (care cuprinde doar lucrările de construcție autorizate și recepționate), 11.046 de locuințe noi, dintre care doar 871 (7,9% din total) din fonduri publice, iar restul de 10.175 (92,1%) din fondurile populației. De remarcat aici este faptul că, în acest interval, nu au fost finalizate în județ locuințe realizate din fondurile dezvoltatorilor imobiliari (persoane juridice).

Dintre locuințele nou-realizate în județ în perioada 2007-2015, doar 25,7% au fost ridicate în mediul urban și 74,3% în cel rural. Localitățile cele mai dinamice din perspectiva dezvoltării imobiliare au fost, în perioada 2007-2015, următoarele: Bacău (1.554 de locuințe noi; 14,1% din totalul județean), Hemeiș (812; 7,4%), Săucești (738; 6,7%), Mărgineni (545; 4,9%), Letea Veche (339; 3,1%), Oituz, Cleja, Comănești, Măgura și Onești.

Se observă o tendință tot mai accentuată de concentrare a dezvoltărilor imobiliare în comunele din jurul municipiului Bacău (Hemeiș, Săucești, Mărgineni, Letea Veche, Măgura, Cleja), unde se manifestă un fenomen de suburbanizare. În aceste comune au apărut noi locuințe, cele mai multe moderne și spațioase, ridicate în cele mai multe cazuri de locuitori ai municipiului Bacău, care se află în căutare de terenuri mai accesibile ca preț. Din păcate, această dezvoltare s-a făcut, în general, fără o planificare urbană riguroasă, astfel că noile zone rezidențiale de acest tip sunt lipsite de utilități, drumuri și echipamente publice corespunzătoare.

La polul opus, găsim localități în declin socio-economic, sau chiar demografic, cu un fond locativ excedentar sau cu un nivel scăzut de trai, unde s-au ridicat doar sporadic locuințe noi în perioada 2007-2015: Roșiori, Izvoru Berheciului, Dealu Morii, Tătăraști, Palanca, Glăvănești, Brusturoasa, Huruiesti, Coțofănești, Ghimeș-Făget, Oncești, Răchitoasa, Colonești etc. Cele mai multe dintre aceste UAT-uri sunt situate în zona exclusiv rurală din partea de est a județului care înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică.

Figura 5.2 - Dinamica fondului de locuințe din județul Bacău, la nivel de UAT, în perioada 2007-2015

Din fonduri publice s-au realizat, în perioada 2007-2015, locuințe mai ales în mediul urban (Bacău – 311, Buhuși - 50, Slănic-Moldova – 48, Târgu Ocna – 36), precum și în unele localități rurale - Săucești cu 377 de unități, construite pentru victimele inundațiilor din 2008, Agăș (31), Odobești, etc. Stocul public de locuințe existent la nivelul județului este total insuficient raportat la numărul persoanelor care au nevoie de o locuință socială, sau al tinerilor care vor să închirieze o locuință ANL. Spre exemplu, doar la nivelul municipiului Bacău există circa 5.000 de astfel de cereri, de aprox. 3 ori mai multe decât numărul de locuințe administrate de autoritățile locale.

În ceea ce privește calitatea locuirii, cele mai relevante sunt datele exhaustive ale Recensământului din anul 2011, respectiv:

a) Numărul de nivele al clădirilor de locuit și al locuințelor:

Din cele 180.464 de clădiri de locuit din județul Bacău, doar 4,4% au mai mult de un nivel (de tip vilă sau bloc), cea mai mare pondere a acestora din totalul clădirilor de locuit fiind înregistrată în Bacău (18,1%), Slănic-Moldova (16,6%), Onești (15,6%), Săucești (14,8%), Moinești (14,8%), Letea Veche (12,3%) – fie localități urbane cu un număr important de blocuri de locuințe construite în perioada comunistă, fie comune din jurul municipiului Bacău unde s-au ridicat în ultimii ani locuințe individuale moderne. La polul opus se regăsesc o serie de localități cu declin demografic și cu un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică, lipsite de atractivitate pentru construcția de locuințe noi, multietajate: Buciumi, Oituz, Căiuți, Urechești, Găiceana, Helegiu, Motoșeni, Târgu Trotuș, Palanca, Orbeni, Oncești, Strugari, Stănișești, Poduri, Răchitoasa, Odobești, Horgești, Sănduleni, Plopana, Lipova, Secuieni etc.

Dintr-o altă perspectivă, 97,7% dintre locuințele din județ sunt dispuse pe un singur nivel, iar 2,3% pe mai multe niveluri, cea mai mare pondere a locuințelor multietajate (de gen vilă) se regăsește în localitățile Hemeiuș, Săucești, Letea Veche, Măgura, Mărgineni, Faraoni, Luizi-Călugăra, Nicolae Bălcescu, Gârleni, Traian – unde există multe locuințe noi, respectiv Slănic-Moldova – unde există astfel de construcții cu destinație turistică. La polul opus, locuințe multietajate se regăsesc într-o proporție mai redusă (sub 1% din total) în localitățile Buciumi, Vultureni, Urechești, Tătăraști, Strugari, Stănișești, Secuieni, Sănduleni, Săscut, Răchitoasa, Poduri, Plopana, Parincea, Palanca, Orbeni, Oncești, Oituz, Motoșeni, Lipova, Izvoru Berheciului, Huruiesti, Horgești, Helegiu, Găiceana, Coțofănești, Căiuți, Onești – unde fie nu au fost ridicate, în general, multe locuințe noi în ultimele decenii, fondul locativ fiind învechit, fie locuitorii nu dispun de resurse financiare pentru a investi în locuințe moderne, multietajate.

b) Materialul de construcție folosit pentru pereții exteriori:

14,6% dintre clădirile de locuit din județ sunt construite din beton și prefabricate din beton, 15% din cărămidă, 20,8% din lemn, 42,9% din chirpici/paiantă și 1,9% din materiale mixte. Deși sunt considerate ecologice, cele peste 77.000 de locuințe construite din chirpici și paiantă, amplasate mai ales în mediul rural (peste 50% din fondul locativ în majoritatea comunelor, dar și în orașul Buhuși), au un confort redus și prezintă riscuri majore în caz de hazarduri naturale, precum alunecările de teren sau cutremurele. O situație similară se înregistrează și în cazul locuințelor din lemn, vulnerabile inclusiv la incendii și care dețin o pondere de peste 50% din fondul locativ în localități precum Agăș, Brusturoasa, Căiuți, Coțofănești, Ghimeș-Făget, Orbeni, Palanca și Solonț.

c) Anul construcției:

Din totalul clădirilor de locuit din județul Bacău, 23,8% au fost ridicate după 1990, 58,7% au fost ridicate în perioada comunistă (1946-1989), iar 13% sunt construite înainte de 1945. Cel mai nou fond locativ (peste 25% din total fond locativ construit după 1990) se înregistrează în localitățile din

apropierea municipiului Bacău (Hemeiuș, Letea Veche, Măgura, Mărgineni, Cleja, Faraoni, Nicolae Bălcescu, Săucești, Itești, Buhoci, Izvoru Berheciului, Luizi-Călugăra, Sărata, Secuieni, Tamași, Traian), dar și în unele localități cu deficit de fond locativ raportat la numărul de locuitori (Ștefan cel Mare, Slănic-Moldova, Balcani, Berzunți, Cașin, Colonești, Dămienesti, Gârleni, Horgești, Lipova, Livezi, Pâncești, Pârgărești, Plopana, Răcăciuni, Roșiori, Sănduleni, Târgu Trotuș, Ungureni sau Gioseni). Cel mai învechit fond locativ există în comunele Ardeoani, Izvoru Berheciului, Motoșeni, Oncești, Podu Turcului, Scorțeni, Tătărești, Vultureni – cu multe locuințe construite înainte de 1946, având un țesut tipic de locuire individuală.

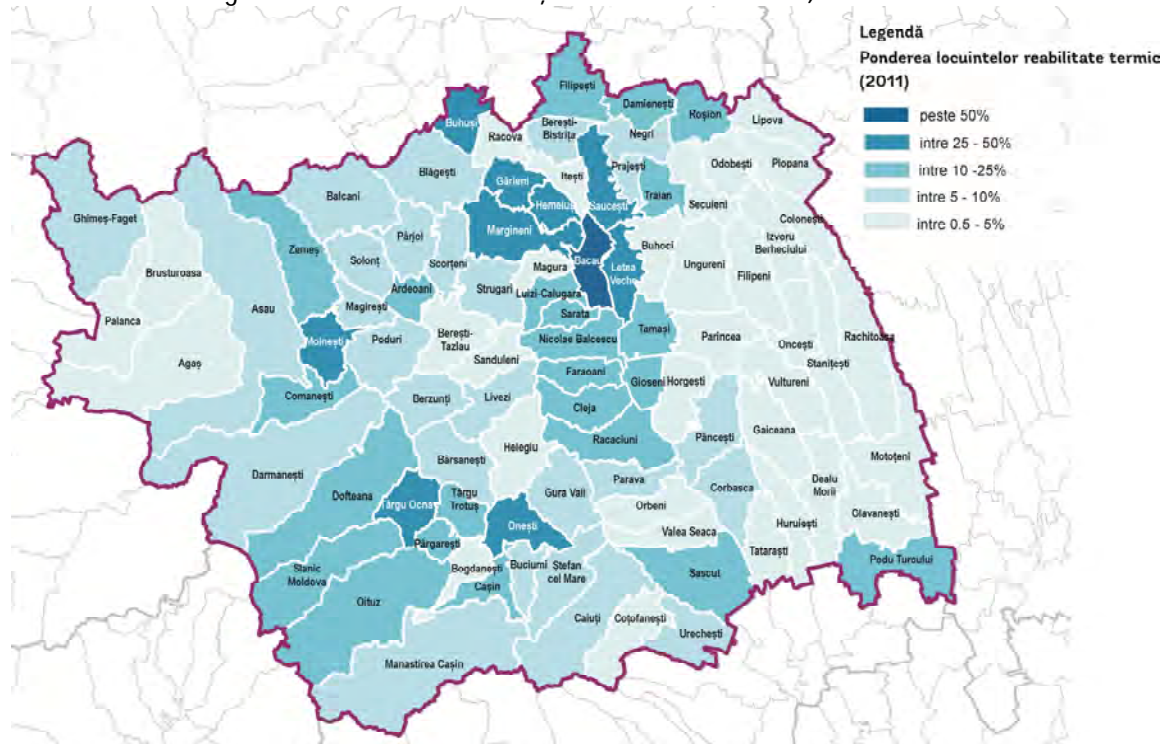
d) Tipul construcției:

95,8% dintre clădirile de locuit din județ sunt de tip casă individuală, 3,5% sunt blocuri de locuințe, iar restul de 0,6% sunt case alipite și duplex. În județul Bacău există circa 6.300 de blocuri de locuințe, construite mai ales în perioada comunistă, cele mai multe cu locuințe standardizate, un confort redus, eficiență energetică scăzută și cu fațade degradate. Acestea sunt concentrate în mediul urban (Bacău – 4.047, Onești – 1.091, Moinești – 343, Comănești – 270, Buhuși – 180, Târgu Ocna – 115, Slănic-Moldova – 41, Dărmănești - 13), dar și în multe localități rurale, mai ales cele vizate de procese forțate de urbanizare, sistematizare și industrializare în perioada ante-decembristă (Zemeș, Sascut, Podu Turcului, Răcăciuni, Răchitoasa etc.).

e) Eficiența energetică (inclusiv tâmplăria exterioară):

26% dintre locuințele din județ sunt reabilite termic, o situație mai favorabilă fiind înregistrată în localitățile Bacău (52,5% din total fond locativ), Onești (41%), Hemeiuș (40,7%), Buhuși (39,6%), Letea Veche (38,5%), Săucești (38,2%), Târgu Ocna (33%), Moinești (30,7%) și Măgura (30,4%). Acestea sunt fie centre urbane, cu blocuri de locuințe reabilite prin diferite programe guvernamentale sau cu fonduri proprii ale proprietarilor, respectiv comune din jurul municipiului Bacău care au beneficiat de fenomenul de suburbanizare în ultimele două decenii.

Figura 5.3 - Ponderea locuințelor reabilite termic, în anul 2011

În altă ordine de idei, 65,9% dintre locuințele din județ aveau tâmplărie din lemn, iar 34,1% termoizolantă (aluminiu-PVC-fibră de sticlă). Un procent mai ridicat al locuințelor cu tâmplărie termoizolantă se înregistra în municipiul Bacău (68,1% din total fond locativ), precum și în localitățile Hemeiuș, Letea Veche, Măgura, Mărgineni, Onești, Buhuși, Comănești, Moinești, Târgu Ocna, Gârleni, Săucești și Itești (peste 30% din fondul locativ). La polul opus, mai puțin de 5% dintre locuințe dispunea de astfel de tâmplărie în comunele Agăș, Brusturoasa, Colonești, Coțofănești, Horgești, Izvoru Berheciului, Motoșeni, Oncești, Palanca, Stănișești, Strugari, Ungureni, Vultureni – localități cu un nivel de dezvoltare socio-economică mai scăzut și/sau cu un fond locativ învechit.

f) Destinația locuinței și tipul locuirii:

85,1% dintre locuințele din județul Bacău sunt permanente, 14,4% sunt secundare, iar 0,5% sunt case de vacanță. Localitățile cu o pondere ridicată a locuințelor secundare sunt Hemeiuș, Măgura, Colonești, Dămieniști, Dealu Morii, Filipeni, Izvoru Berheciului, Oncești, Parava, Parincea, Roșiori, Secuieni, Traian, Vultureni, Sărata și Prăjești – fie confruntate cu un fenomen de depopulare, astfel încât multe case nelocuite rămân în proprietatea unor membri ai familiei care nu mai locuiesc în respectiva așezare, fie localități din zona urbană funcțională a municipiului Bacău, unde s-au amenajat locuințe secundare (de weekend). În ceea ce privește casele de vacanță, acestea se regăsesc în număr mai mare în stațiunea Slănic-Moldova, dar și în comunele Oituz și Berești-Bistrița etc.

g) Numărul de gospodării:

80,5% dintre locuințele din județul Bacău găzduiesc o singură gospodărie, 2,3% mai multe gospodării, iar 17,2% niciuna (locuințe neocupate). Locuințele cu mai multe gospodării, care ar putea indica o suprapopulare a fondului locativ, se regăsesc mai ales în localitățile Târgu Trotuș, Palanca, Oituz, Mănăstirea Cașin, Gârleni, Dofteana, Dărmănești, Coțofănești, Brusturoasa și Moinești. În altă ordine de idei, ponderea cea mai ridicată a locuințelor neocupate se înregistrează în localitățile Hemeiuș, Măgura, Buhuși, Slănic-Moldova, Ardeoani, Buhoci, Colonești, Dămieniști, Dealu Morii, Faraoani, Filipeni, Izvoru Berheciului, Luizi-Călugăra, Motoșeni, Nicolae Bălcescu, Oncești, Parava, Parincea, Pârjol, Podu Turcului, Roșiori, Scorțeni, Secuieni, Tătăraști, Traian, Vultureni, Sărata, Odobești, Prăjești (peste 20% în fiecare) – localități care fie sunt confruntate cu un declin demografic continuu și, implicit, cu un fond locativ excedentar, fie sunt centre turistice cu multe locuințe de vacanță ocupate doar temporar, respectiv localități din zona funcțională a municipiului Bacău unde există numeroase locuințe secundare.

h) Numărul camerelor de locuit:

7,4% dintre locuințele din județ au o singură cameră de locuit, 44,4% au două camere, 43,2% au trei - patru camere, iar 5% au 5 sau mai multe camere. Cele mai multe locuințe (peste 10% din fondul locativ total) cu peste 5 camere și peste se regăsesc în localitățile: Hemeiuș, Letea Veche, Măgura, Agăș, Asău, Bârsănești, Bogdănești, Cașin, Dărmănești, Dofteana, Livezi, Mănăstirea Cașin, Oituz, Poduri, Târgu Trotuș și Urechești. Acestea fie au un fond locativ mai nou, cum e cazul primelor trei comune alipite de municipiul Bacău, fie au o tradiție locală în construcția de spații locative spațioase (în zona de vest a județului). La polul opus regăsim cea mai ridicată pondere a locuințelor cu o singură cameră de locuit (peste 10% din total fond locativ) în localitățile Onești, Buhuși (centre urbane cu un număr important de garsoniere amplasate în blocuri ridicate în perioada comunistă), respectiv în comunele Berzunți, Ghimeș-Făget, Izvoru Berheciului, Orbeni, Parava, Răcăciuni, Valea Seacă, Zemeș și Buciumi. În cazul acestor comune rurale, ponderea ridicată a locuințelor de mici dimensiuni se explică mai degrabă prin cultura locală a construirii.

i) Modalitatea de încălzire, climatizare, asigurare a apei calde menajere și de preparare a hranei:

În ceea ce privește modalitatea de încălzire, 10,2% dintre locuințele din județ erau racordate la sistemul centralizat de termoficare (în Bacău, Onești, Buhuși, Comănești, Moinești, Târgu Ocna și Slănic Moldova – centrale de bloc sau de scară pe bază de gaze naturale sau alți combustibili, sistemele centralizate de termoficare construite în perioada comunistă fiind desființate), 30,1% dispuneau de centrală proprie (majoritate pe bază de gaze naturale, dar și pe alte tipuri de combustibili, mai ales lemn), 56,3% utilizau sobe (majoritatea pe bază de combustibili solizi – lemn, cărbuni), iar 3,4% nu dispuneau de sisteme de încălzire. Cele mai mare pondere a locuințelor cu centrală proprie se regăseau în localitățile Onești, Bacău, Buhuși, Moinești, Târgu Ocna, Slănic-Moldova, Comănești, Hemeiuș, Măgura, Letea Veche, Mărgineni, Zemeș (peste 25% din total) – toate acestea dispunând de sistem centralizat de distribuție a gazelor naturale. Cea mai mare pondere a locuințelor lipsite de sisteme de încălzire se înregistrează în Buhuși, Colonești, Găiceana, Tătărești, Odobești și Prăjești - însă cel mai probabil acestea sunt nelocuite sau sezoniere.

Cu privire la modalitatea de climatizare, doar 1,2% dintre locuințele din județ și 3,5% din cele din municipiul Bacău dispun de aparate de aer condiționat.

Din totalul locuințelor din județ, 12,7% beneficiau de apă caldă din sistemul centralizat (centrală de scară sau de bloc), 35,8% din sisteme proprii, iar 51,5% nu dispuneau de apă caldă. Cele mai multe locuințe care beneficiau de apă caldă din sistem centralizat existau în municipiile Bacău și Onești (peste 25% din total), urmate la mare distanță de Buhuși, Moinești, Târgu Ocna și Comănești (sub 10%). Cea mai mare pondere a locuințelor cu sistem propriu de producere a apei calde (peste 50% din total fond locativ) se înregistra în localitățile: Bacău, Hemeiuș, Onești, Buhuși, Comănești, Moinești, Slănic-Moldova, Târgu Ocna. La polul opus, cele mai multe locuințe fără apă caldă se regăsesc în localitățile Odobești, Vultureni, Ungureni, Tătărești, Strugari, Stănișești, Secuieni, Roșiori, Răchitoasa, Plopana, Pâncești, Parincea, Oncești, Negri, Motoșeni, Huruiști, Lipova, Izvoru Berheciului, Helegiu, Glăvănești, Găiceana, Filipeni, Dealu Morii, Corbasca, Coțofănești, Colonești, Gura Văii (peste 90% din numărul total de locuințe).

Pe de altă parte, 42% dintre locuințele din județ folosesc gazele naturale pentru prepararea hranei, în timp ce restul folosesc butelii de aragaz și sobe pe bază de combustibil solid (lemn, cărbuni). Singurele localități în care se foloseau aragazurile pe bază de gaze naturale erau cele conectate la rețeaua de distribuție a acestora, respectiv toate cele 8 centre urbane, comunele din jurul acestora și o serie de localități rurale mai dezvoltate (Hemeiuș, Letea Veche, Măgura, Mărgineni, Cașin, Cleja, Nicolae Bălcescu, Oituz, Pârgărești, Podu Turcului, Răcăciuni, Sascut, Solonț, Zemeș).

j) Forma de proprietate:

99% dintre locuințele din județ erau în proprietate privată, 0,9% de stat, iar restul de 0,1% în alte forme de proprietate. Cele mai multe locuințe în proprietate publică se regăseau în centrele urbane: Bacău (1.013), Moinești (380), Buhuși (226), Târgu Ocna (176), Onești (136), Comănești (81), Dărmănești (51), Slănic-Moldova (21), precum și în comunele Zemeș (60), Horgești (26), Sascut (25), Răcăciuni (22), Orbeni (10), Filipești (10) etc. Cele mai multe dintre acestea sunt locuințe sociale sau de tip ANL.

k) Alimentarea cu energie electrică:

97,6% dintre locuințele din județ dispuneau de instalație de alimentare cu energie electrică, singurele localități cu o pondere mai ridicată a locuințelor neconectate fiind Colonești (20,2%), Ștefan cel Mare (14,7%), Răchitoasa (13,2%), Dealu Morii (12,5%), Roșiori (12,4%), Parincea (10,9%), Vultureni

(10,9%), Găiceana (10,6%). Explicația pentru existența celor peste 6.500 de gospodării fără electricitate nu constă din lipsa infrastructurii de distribuție, ci mai ales din numărul mare de consumatori individuali care s-au debransat voluntar de rețea, sau nu s-au conectat din rațiuni economice.

l) Dotarea cu dependențe:

79,7% dintre locuințele din județ dispun de bucătărie în interiorul locuinței, 10% în afara acesteia, iar 9,7% nu au bucătărie. Cea mai ridicată pondere a locuințelor fără bucătărie (peste 30% din total fond locativ) se înregistrează în localitățile: Prăjești, Buciumi, Vultureni, Ungureni, Stănișești, Scorțeni, Sănduleni, Roșiori, Pârjol, Parincea, Parava, Palanca, Oncești, Mănăstirea Cașin, Livezi, Lipova, Huruiești, Helegiu, Corbasca, Colonești, Brusturoasa, Berzunți, Balcani, Ștefan cel Mare (peste 20% din total fond locativ).

Pe de altă parte, 51,3% din locuințele din Bacău dispuneau de baie în interiorul locuinței, 1,8% în afara acesteia, iar 46,9% nu aveau baie. Localitățile cu o pondere a locuințelor cu baie mai mică de 10% din totalul fondului locativ erau: Gura Văii, Colonești, Corbasca, Filipeni, Helegiu, Horgești, Huruiești, Izvoru Berheciului, Lipova, Motoșeni, Oncești, Plopana, Răchitoasa, Stănișești, Vultureni și Odobești, una dintre cauzele principale fiind lipsa sistemelor centralizate de canalizare, dar și resursele financiare limitate ale proprietarilor.

m) Alimentarea cu apă potabilă și canalizare

53,4% dintre locuințele din județ dispuneau de alimentare cu apă din sistemul centralizat, 13,3% din sisteme proprii, iar 33,2% nu beneficiau de alimentare cu apă. Cea mai mare pondere a locuințelor alimentate cu apă în sistem centralizat se înregistra în municipiul Bacău (96,9%), dar și în alte localități urbane sau rurale cu sisteme centralizate de alimentare cu apă la care sunt branșate multe locuințe (peste 50% din total): Mărgineni, Onești, Buhuși, Comănești, Moinești, Slănic-Moldova, Târgu Ocna, Berești-Bistrița, Dărmănești, Doftana, Luizi-Călugara, Sascut, Tamași, Târgu Trotuș, Valea Seacă, Zemeș, Sărata, Itești. Ponderea cea mai ridicată a alimentării cu apă din sisteme proprii (peste 30% din locuințe) se înregistrează în localitățile Hemeiuș, Letea Veche, Agăș, Asău, Brusturoasa, Cleja, Ghimeș-Făget, Gârleni, Oituz, Pârgărești, Racova, Răcăciuni, Săucești. Cea mai mare pondere a locuințelor fără instalație de alimentare cu apă potabilă (de peste 80%) se înregistra în localitățile: Gura Văii, Balcani, Berești-Tazlău, Colonești, Corbasca, Filipeni, Huruiești, Izvoru Berheciului, Lipova, Motoșeni, Negri, Plopana, Sănduleni, Secuieni, Stănișești, Vultureni și Odobești.

40,5% dintre locuințele din județul Bacău dispuneau de instalație de canalizare conectată la sistemul centralizat, 17% de sistem propriu, iar 42,5% nu dispuneau de instalație de canalizare. Ponderea cea mai mare a locuințelor conectate la sisteme centralizate de canalizare se înregistra în municipiile Bacău și Onești (95,8%, respectiv 91,4% din totalul locuințelor), precum și în orașele Buhuși, Moinești, Comănești și Târgu Ocna (peste 50% din total), singurele în care există rețele mai extinse. Sistemele proprii de canalizare predomină în localitățile: Hemeiuș, Asău, Nicolae Bălcescu și Târgu Trotuș (peste 50% din locuințe). Cea mai ridicată pondere a locuințelor fără instalație de canalizare (peste 90% din total) se înregistrează în localitățile: Gura Văii, Corbasca, Filipeni, Huruiești, Lipova, Motoșeni, Oncești, Plopana, Stănișești, Strugari, Ungureni, Vultureni, Odobești.

48,9% din locuințele din județ dispun de toaletă cu apă în interiorul locuinței, 1,6% în afara locuinței dar în aceeași clădire, 39,4% nu dispun de toaletă cu apă, iar 10,1% nu au toaletă. Cea mai mare pondere a locuințelor cu toaletă cu apă se înregistrează în centrele urbane - Bacău (95,1% din total), Onești (91,5%), Moinești (74,4%), Buhuși (71,2%), Comănești (67,7%), Târgu Ocna (63,4%), Slănic-Moldova (57,8%), dar și de o serie de localități rurale din jurul municipiului Bacău, cu un fond construit mai nou și cu rețele de canalizare (Hemeiuș, Letea Veche, Măgura, Mărgineni, Gârleni,

Nicolae Bălcescu, Săucești – peste 30% dintre locuințe). La polul opus, ponderea cea mai ridicată a locuințelor fără toaletă se înregistrează în localitățile Gura Văii, Balcani, Glăvănești, Parava și Scorțeni (peste 50% din total).

Tabelul de mai sus prezintă sintetic acești indicatori calitativi ai locuirii, prin raportare la media națională înregistrată la recensământul din 2011.

Tabel 5.4 - Indicatorii sintetici ai calității locuirii la nivel național și județean, în anul 2011

Indicator calitativ al locuirii	Valoarea înregistrată la nivel național	Valoarea înregistrată la nivelul județului Bacău
Numărul mediu de camere de locuit pe locuință	2,7	2,6
Suprafața locuibilă medie / cameră de locuit (mp)	17,3	16,5
Suprafața locuibilă medie / locuință (mp)	46,5	43,7
Suprafața locuibilă medie / persoană (mp)	20,4	19,8
Numărul mediu de persoane / cameră de locuit	0,9	0,8
Numărul mediu de gospodării / locuință	0,9	0,9
Ponderea locuințelor aflate în proprietate private (%)	98,6	99,0
Ponderea locuințelor neocupate (%)	16,4	17,1
Ponderea clădirilor de locuit construite din lemn (%)	10,6	20,8
Ponderea clădirilor de locuit construite din paiantă și chirpici (%)	33,1	42,9
Ponderea locuințelor cu instalație de alimentare cu apă potabilă (%)	69,3	66,8
Ponderea locuințelor cu instalație de canalizare (%)	67,8	57,5
Ponderea locuințelor cu instalație de apă caldă (%)	58,9	48,5
Ponderea locuințelor cu instalație de alimentare cu energie electrică (%)	98,0	97,6
Ponderea locuințelor cu instalație de alimentare cu gaze naturale (%)	44,9	42,0
Ponderea locuințelor cu instalație de încălzire centrală (%)	45,2	40,3
Ponderea clădirilor de locuit construite înainte de 1946 (%)	16,2	13,0
Ponderea clădirilor de locuit construite după 1990 (%)	17,6	23,8
Ponderea clădirilor de locuit cu peste un nivel (%)	8,3	4,4
Ponderea locuințelor amplasate în blocuri de locuințe (%)	38,0	34,9
Ponderea locuințelor cu tâmplărie termoizolantă (%)	40,6	34,1
Ponderea locuințelor reabilitate termic (%)	23,1	26,0
Ponderea locuințelor care dispun de bucătărie (%)	93,7	90,3
Ponderea locuințelor care dispun de baie (%)	64,2	53,1
Ponderea locuințelor care dispun de closet cu apă (%)	59,4	50,7

Sursa: INS, Rezultatele definitive ale RGPL 2011

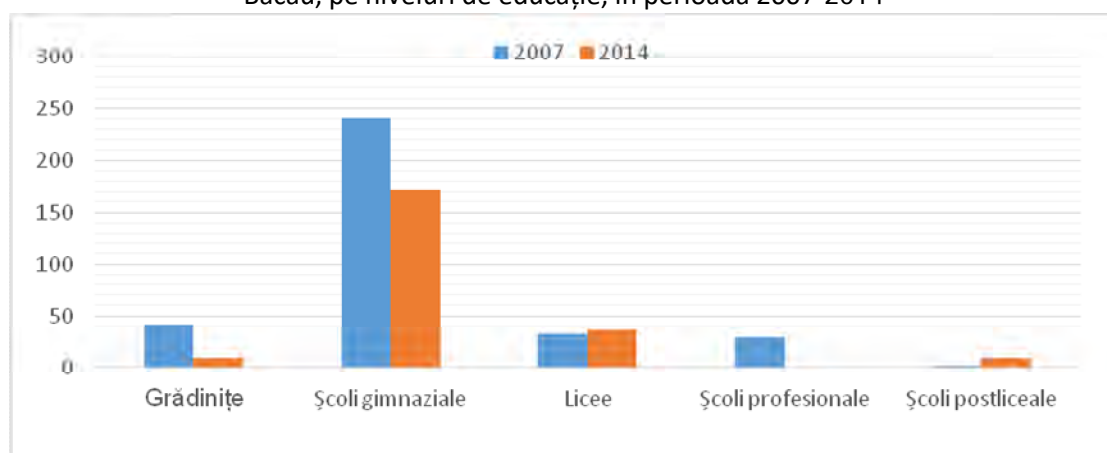
5.2. Infrastructura de educație și servicii de educație

5.2.1. Rețeaua educațională

Rețeaua educațională de la nivelul județului Bacău cuprinde unități de învățământ, publice și private, care acoperă toate nivelurile educaționale, de la învățământul antepreșcolar, până la cel postuniversitar și la formarea profesională continuă. Astfel, la nivelul anului școlar 2015/2016, în județul Bacău funcționau 198 de instituții de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică (inclusiv palate ale copiilor, cluburi sportive școlare, unități conexe), publice și private, cu un număr total de 597 de unități arondate, în urma procesului de reformă din sistemul educațional, rezultând un număr total de 795 de unități. Dintre acestea, 90 își aveau sediul în mediul urban, iar 108 în rural. Din totalul unităților de învățământ cu personalitate juridică, 175 sunt în sistemul public și 23 în cel privat (acreditate și autorizate). Pe niveluri de educație, 11 sunt grădinițe, 128 școli, 38 licee și colegii, 10 școli postliceale, 5 unități de învățământ special, un palat al elevilor, un centru de excelență, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, un centru de învățământ militar, la care se adaugă Inspectoratul Școlar Județean și Casa Corpului Didactic.

În subordinea Consiliului Județean Bacău funcționează Școala Populară de Arte și Meserii Bacău, care oferă cursuri de lungă durată cu pregătire individuală (pentru disciplinele canto, pian, orgă, vioară, acordeon, chitară, instrumente de suflat, instrumente populare), respectiv cursuri de scurtă și lungă durată, cu predare colectivă (pictură, iconografie, grafică, design vestimentar, actorie, teorie-solfegii).

Figura 5.5 - Numărul unităților de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică din județul Bacău, pe niveluri de educație, în perioada 2007-2014

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

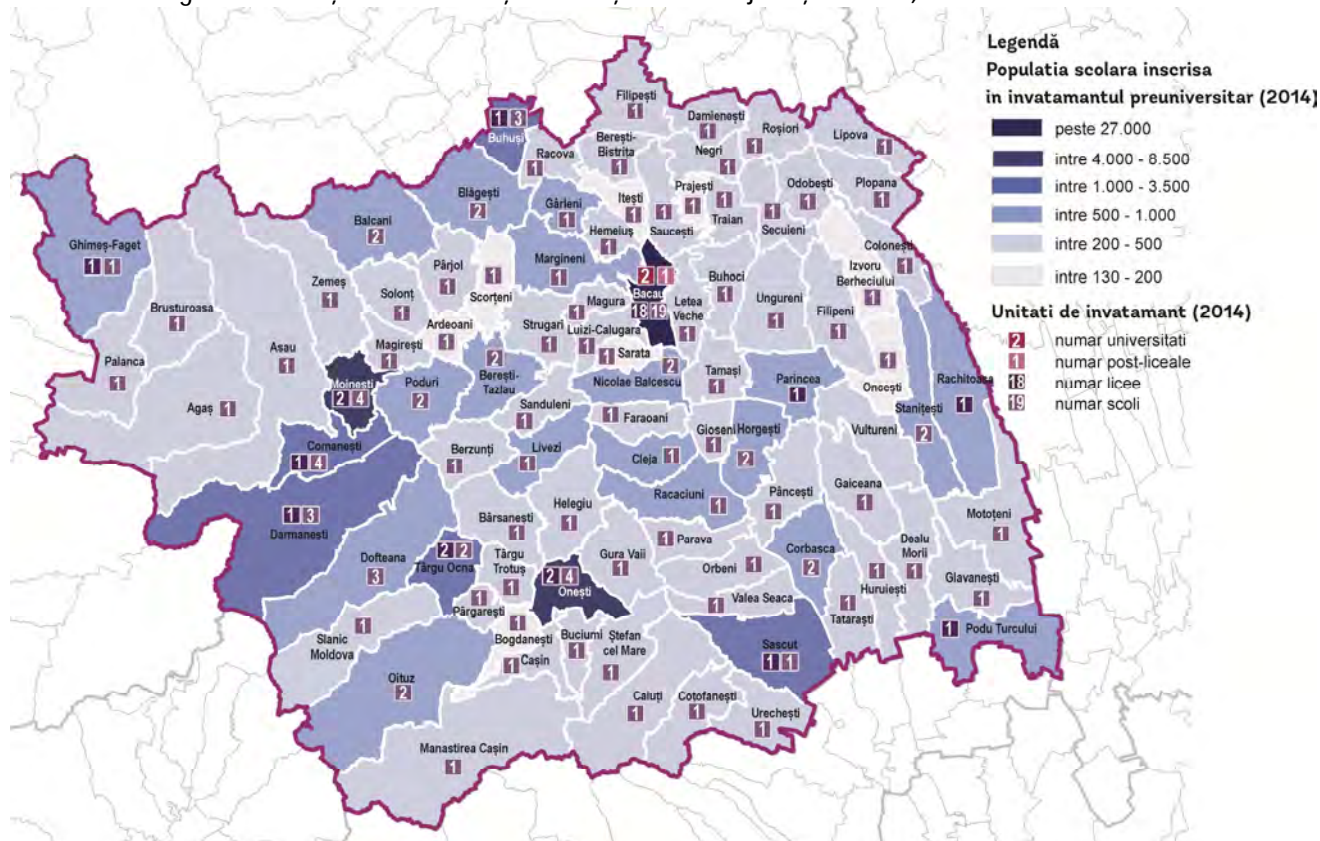
O dată cu aprobarea Legii Educației nr. 1/2011 (care a impus ca numărul minim de elevi pentru menținerea personalității juridice să fie de 300, iar cel al preșcolarilor și antepreșcolarilor de 150, cu mențiunea că fiecare UAT păstrează cel puțin o unitate de învățământ cu personalitate juridică indiferent de populația școlară existentă), precum și cu scăderea dramatică a natalității din ultimele două decenii, un număr important de unități de învățământ din județ au fost desființate, comasate, sau și-au pierdut personalitatea juridică. Astfel, doar în perioada 2012-2015, au fost desființate 63 de unități de învățământ din localități precum: Nicolae Bălcescu, Strugari, Tătăraști, Mănăstirea Cașin, Urechești, Agăș, Bacău, Zemeș, Coțofănești, Motoșeni, Orbeni, Parincea, Gura Văii, Stănișești, Buhoci, Ardeoani, Berești-Bistrița, Căiuți, Dofteana, Huruiști, Ghimeș-Făget, Izvoru Berheciului, Plopana, Mărgineni, Scorțeni, Secuieni, Răchitoasa etc. După cum se poate observa, cele mai multe dintre unitățile de învățământ desființate erau amplasate în mediul rural, în sate cu o populație redusă și în proces de îmbătrânire.

În prezent, circa 5.000 de elevi și 1.500 de cadre didactice fac zilnic naveta la o unitate de învățământ (una dintre cele mai ridicate valori înregistrate la nivel național), cei mai mulți din mediul rural către cel urban, dar și în interiorul aceluiași UAT, după desființarea și comasarea unor unități de învățământ. În vederea facilitării transportului elevilor, la nivelul județului Bacău există 164 de microbuze școlare, dintre care 153 se află în stare bună, fiind achiziționate printr-un proiect derulat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

La nivelul tuturor UAT-urilor din județ există unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial, în conformitate cu prevederile Legii Educației. Învățământul antepreșcolar este asigurat în doar patru localități urbane (Bacău, Moinești, Onești și Comănești), cel special în Bacău, Onești, Comănești, cel liceal și profesional în 11 localități (6 urbane, mai puțin Slănic-Moldova, și 5 rurale – Ghimeș-Făget, Parincea, Podu Turcului, Răchitoasa, Sascut), cel postliceal și de maiștri în Bacău, Moinești, Onești, iar cel superior doar în municipiul Bacău.

Rata de promovabilitate la evaluarea națională în rândul absolvenților de gimnaziu din județul Bacău se situează peste media națională, însă există diferențe semnificative între școlile din mediul urban și rural. Astfel, unitățile de învățământ cu cele mai bune performanțe din această perspectivă sunt Colegiul Național "Gh. Vrânceanu" Bacău, Colegiul Național „D. Cantemir” Onești, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău, Școala Gimnazială nr. 10 Bacău, Școala Gimnazială "Alexandru Ioan Cuza,, Bacău, Școala Gimnazială "Mihai Drăgan" Bacău (cu o medie a notelor de peste 8), în timp ce cele mai slabe rezultate s-au înregistrat la școlile din Dumbrava, Cociu, Șendrești, Burdusaci, Dragomir, Prăjești, Vladnic, Rădoaia, Buda, Fulgeriș, Satu Nou, Ghimeș, Răchitoasa, Coțofănești, Fântânele, Coșnea, Valea Seacă, Parincea etc. (o medie a notelor sub 5).

Figura 5.6 - Rețeaua de unități de învățământ din județul Bacău, în anul 2015

În ceea ce privește oferta de specializări a liceelor din județ, aceasta se prezintă astfel:

- colegii și licee cu filieră teoretică și profil real - cu specializări matematică-informatică și științe ale naturii (Bacău, Onești, Comănești, Moinești, Târgu Ocna, Dărmănești, Buhuși, Podu Turcului) – 1.512 locuri disponibile pentru admitere în anul 2016;
- colegii și licee cu filieră teoretică și profil uman – cu specializări filologie și științe sociale (Bacău, Onești, Buhuși, Comănești, Moinești, Târgu Ocna, Podu Turcului) – 1.008 locuri;
- colegii și licee cu filieră tehnologică și profil tehnic – cu specializări electronică și automatizări, industrie textilă și pielărie, mecanică, electromecanică, electric (Bacău, Moinești, Dărmănești, Onești, Comănești, Buhuși) – 784 de locuri;
- colegii și licee cu filieră tehnologică și profil servicii – cu specializări economic, comerț, estetică și igienă, turism și alimentație (Bacău, Comănești, Onești, Moinești, Dărmănești, Sascut, Podu Turcului, Buhuși) – 1.092 de locuri;
- colegii și licee cu filieră tehnologică și profil resurse și protecția mediului – cu specializări protecția mediului, industrie alimentară și agricultură (Onești, Moinești, Comănești, Bacău, Sascut, Parincea, Răchitoasa, Făget) – 336 de locuri;
- colegii și licee cu filieră vocațională – cu profil sportiv, teologic, muzică, arte plastice și decorative, arhitectură, arte ambientale și design, pedagogie (Bacău, Onești) – 392 de locuri.

Analizând datele de mai sus, se remarcă faptul că există disparități între accesibilitatea la ciclul secundar și terțiar de studii și între oferta educațională din mediul urban și cea din mediul rural, aceasta din urmă fiind mult mai puțin diversificată.

Din cele circa 5.124 de locuri disponibile în anul 2016 pentru admiterea absolvenților de gimnaziu la liceu (inclusiv seral și fără frecvență), cele mai multe sunt alocate filierei teoretice (51%), urmată de cea tehnologică (42%), în timp ce doar 7% revin filierei vocaționale, concentrată teritorial în municipiile Bacău și Onești.

Analizând structura economică și ocupațională a populației active a județului și oferta educațională a liceelor, se observă unele neconcordanțe, respectiv: lipsa ofertei educaționale sau numărul redus de locuri în licee pentru unele sectoare economice bine reprezentate la nivel județean (chimie, poligrafie, producție media, materiale de construcții, comerț, estetică și igienă, silvicultură și prelucrarea lemnului, industrie textilă etc.), respectiv numărul mare de locuri disponibile pentru unele ramuri economice mai slab dezvoltate (protecția mediului, turism și alimentație, mecanică, electronică și automatizări etc.). Astfel, deși majoritatea locurilor de muncă oferite în județ solicită studii medii în domeniul serviciilor, al industriei și agriculturii, cei mai mulți absolvenți de gimnaziu se orientează către licee care le oferă o pregătire preponderent teoretică și care nu asigură tuturor ocuparea cu ușurință a unui loc de muncă după absolvire.

Nu în ultimul rând, merită menționat faptul că majoritatea absolvenților de liceu se orientează către marile centre universitare din țară, mai ales către București și Iași, ponderea celor care rămân să studieze la facultățile din Bacău fiind de maxim 20-30%. Motivul îl reprezintă oferta educațională mai diversificată de studii superioare a marilor centre universitare, tradiția acestora, dar și posibilitatea de a găsi un loc de muncă în domeniul studiilor absolvite, cu un nivel de salarizare satisfăcător.

Colegiile și liceele cu cel mai mare număr de elevi din județ sunt: Colegiul Tehnic de Comunicații "N. Vasilescu-Karpen" Bacău, Colegiul Economic "Ion Ghica" Bacău, Colegiul Tehnic "Grigore Cobălcescu" Moinești, Colegiul Tehnic "Dimitrie Ghika" Comănești, Liceul Tehnologic "Al. Vlahuță" Podu Turcului, Colegiul Național "Vasile Alecsandri" Bacău, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău, Colegiul Tehnic "Grigore Asachi" Onești, Colegiul "Grigore Antipa," Bacău și Colegiul Tehnic "A. Saligny" Bacău – fiecare cu peste 1.000 de elevi în ciclul liceal.

Din perspectiva atractivității pentru absolvenții de gimnaziu, plecând de la ultima medie de admitere în anul 2016, cele mai căutate licee din județ sunt Colegiul Național „Gh. Vrânceanu” Bacău, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău, Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, Colegiul Național „Grigore C. Moisil” Onești, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău, Liceul Teoretic „Spiru Haret” Moinești și Colegiul „Mihai Eminescu” Bacău.

În ceea ce privește promovabilitatea la examenul de bacaluareat în județul Bacău, aceasta s-a situat la peste 75% în ultimii 3 ani, fiind una dintre cele mai ridicate din țară. Liceele și colegiile care au înregistrat cele mai bune performanțe în anul 2016 din această perspectivă sunt, în general, cele cu profil teoretic, respectiv: Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău, Colegiul Național „Gh. Vrânceanu” Bacău, Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, Colegiul Național „Gr. Moisil” Onești, Liceul Teoretic „Spiru Haret”, Moinești, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău, Colegiul „Mihai Eminescu” Bacău și Colegiul Național Catolic „Sf. Iosif” Bacău (peste 90% dintre candidații înscriși). La polul opus, regăsim o serie de licee tehnologice precum Liceul Tehnologic „Petru Rareș”, Bacău, Colegiul Tehnic „Anghel Saligny” Bacău, Liceul Tehnologic Onești, Liceul Tehnologic Răchitoasa, Liceul Tehnologic „Gergeta Canciov” Parincea și Colegiul „Grigore Antipa” Bacău.

Numărul de absolvenți care se orientează către învățământul profesional a scăzut dramatic în ultimul deceniu, aceștia preferând să urmeze o pregătire preponderent teoretică la colegiile și liceele din județ. Acest fenomen a condus la scăderea ratei de ocupare în rândul absolvenților, respectiv la un deficit de forță de muncă calificată cu studii medii. În acest context, mulți angajatori au fost obligați să asigure programe proprii de formare la locul de muncă. Totuși, măsurile de stimulare luate la nivel național și județean au condus la o revitalizare a învățământului profesional. La nivelul anului 2016, în județul Bacău au fost incluse în oferta educațională a liceelor și colegiilor un număr de 53 de clase de învățământ profesional de stat cu durata de 3 ani, cu un număr de 1.484 de locuri pentru absolvenții de gimnaziu. Specializările oferite sunt cele de mecanică (504 locuri), turism și alimentație (280), electric (112), construcții-instalații-lucrări publice (112), comerț (56), industrie alimentară (56), electromecanică (28), electronică și automatizări (28), chimie industrială (14). Absolvenții care urmează astfel de studii cu o durată de 3 ani pot beneficia de o bursă profesională de 200 de lei și au șanse mai ridicate de a găsi un loc de muncă în domeniul în care se pregătesc, dată fiind structura ofertei de locuri de muncă de la nivel județean, orientată către calificări cu studii medii.

În altă ordine de idei, învățământul postliceal și de maiștri s-a dezvoltat continuu în ultimii ani, mai ales în școlile private autorizate și acreditate în acest sens, devenind o alternativă atractivă pentru absolvenții de liceu care nu au promovat bacalaureatul, sau care nu doresc să urmeze studii superioare. Astfel, la nivelul anului 2015, în județul Bacău funcționau 11 școli postliceale, în localitățile Bacău, Onești, Moinești și Comănești. Acestea oferă următoarele specializări: asistent medical general, balneofiziokinetoterapie și recuperare, radiologie, tehnician în activități de secretariat, operator economic – dirigente de oficiu poștal, maestru electrician centrale, tehnician proiectant, tehnician tehnolog, tehnician operator mașini cu comandă numerică, optician, analist programator, tehnician maseur etc.

În ceea ce privește învățământul superior, în județul Bacău funcționează 2 universități, dintre care una publică și una privată, cu peste 5.600 de studenți (dintre care 4.345 la nivel licență, 1.246 la nivel masterat și 41 la nivel doctorat), municipiul Bacău având o tradiție în domeniul învățământului superior de peste 55 de ani (în 1961 fiind înființat Institutul Pedagogic, transformat apoi în Institutul de Învățământ Superior în 1976, respectiv în Institutul de Subingineri în 1984).

Cele două instituții de învățământ superior care își au sediul în municipiul Bacău sunt:

- **Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău** – este o instituție de învățământ superior de stat, cu 5 facultăți: Inginerie, Litere, Științe, Științe Economice și Științe ale Mișcării, Sportului și Sănătății. Acestea au departamente de Matematică-Informatică, Chimie-

Biologie, Științe Economice și Fizică, Filologie și Studii Culturale, Științe Socio-Umane, Teologie și Arte, Inginerie și Managementul Tehnologiei, Inginerie Electrică, Electronică și Calculatoare, Ingineria Resurselor Minerale, Materialele și Mediului. Universitatea pune la dispoziție 34 de programe de studii universitare de licență, 32 de programe de studii universitare de master, 3 programe de studii universitare de doctorat și o serie de programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă în domenii precum ingineria mediului, inginerie chimică, inginerie energetică, inginerie mecanică, calculatoare și tehnologia informației, inginerie industrială, mecatronică și robotică, inginerie și management, limbă și literatură, științe ale comunicării, limbi moderne aplicate, matematică, informatică, biologie, știința mediului, științele educației, administrarea afacerilor, contabilitate, marketing, educație fizică și sport, kinetoterapie, psihologie. De asemenea, studenții pot accesa cursurile Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, pot obține Permisul European de Conducere a Computerului (ECDL), care este cel mai răspândit program de certificare a aptitudinilor de operare pe calculator sau pot urma Programul Academic CISCO NETWORKING. Instituția funcționează în două campusuri – "Mărășești" și "Spiru Haret", care cuprind 4 cămine studențești, o bibliotecă, o cantină și 9 corpuri de clădiri cu caracter didactic și administrativ;

- **Universitatea "George Bacovia" Bacău** – este o instituție privată de învățământ superior, înființată în anul 1992, cu o singură facultate - Științe Economice, Juridice și Administrative – care oferă 4 programe la nivel licență (finanțe și bănci, ECTS, management, drept) și șase la nivel masterat (contabilitate, management, marketing).

Cele mai multe locuri disponibile în universități se înregistrează la programele de studii administrarea afacerilor, contabilitate, marketing, ingineria mediului, educație fizică și sport, kinetoterapie – domenii pentru care cererea de forță de muncă la nivel județean se menține relativ scăzută, context în care o mică parte dintre absolvenți se pot angaja în domeniul studiilor absolvite.

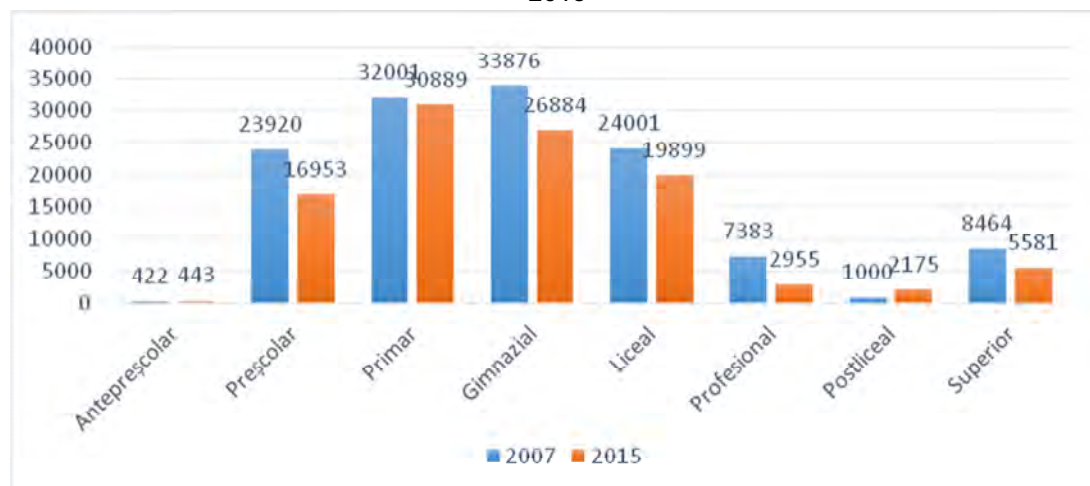
În județul Bacău funcționează Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, denumit CJRAE, o unitate conexă a învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, subordonat Ministerului Educației Naționale și coordonat metodologic de Inspectoratul Școlar Județean Bacău (ISJ). CJRAE Bacău reprezintă o instituție de învățământ integrat, specializată în oferirea, coordonarea și monitorizarea de servicii educaționale specifice acordate copiilor/elevilor, cadrelor didactice, părinților și membrilor comunității, pentru a asigura tuturor accesul la o educație de calitate, precum și asistența necesară în acest sens. CJRAE Bacău coordonează, monitorizează și evaluează, la nivel județean, activitatea Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică Bacău (CJAP) și a Rețelei de Cabinete Școlare/Interșcolare de Asistență Psihopedagogică Bacău, colaborează cu Centrele Școlare pentru Educație Incluzivă în vederea asigurării serviciilor educaționale specializate, coordonează, monitorizează și evaluează servicii specializate de mediere școlară. În anul 2015, prin cei 63 de consilieri școlari, CJRAE a acordat servicii de consiliere individuală pentru 2.632 de preșcolari, 6.906 elevi, 1.152 de cadre didactice și 1.970 de părinți, respectiv consiliere de grup pentru 1.712 preșcolari, 15.324 de elevi, 1.293 de cadre didactice și 3.230 de părinți. În plus, peste 9.800 de elevi au fost consiliați cu privire la carieră.

5.2.2. Populația școlară

Populația școlară (din învățământul public și privat, la toate nivelurile) a județului Bacău se ridică, în anul școlar 2015/2016, la 105.779 de copii, elevi și studenți, ceea ce reprezenta peste 17% din populația stabilă. Dintre acestea, 62.391 de persoane (59% din total) studiau în mediul urban, unde există inclusiv unități de învățământ postliceal și superior, iar 43.388 (41%) în mediul rural. Numărul mai mic de elevi din mediul rural este explicabil prin faptul că majoritatea absolvenților de gimnaziu de la sate se orientează către liceele din mediul urban pentru continuarea studiilor. Toată populația

școlară studiază în limba română, exceptând un număr de 279 de elevi care învață (de la nivel preșcolar, la nivel liceal/profesional) în limba maghiară în comuna Ghimeș-Făget, locuită preponderent de membri ai acestei etnii. Din totalul populației școlare, 104.152 de persoane (98,5%) urmau cursuri de zi, 408 de tip seral (0,4%), 1.121 cu frecvență redusă (1%), iar 98 la distanță (0,1%). Pe de altă parte în unitățile de stat studiau 103.216 persoane (97,6% din total), iar restul de 2.563 în cele private (2,4% din total).

Figura 5.7 – Dinamica populației școlare a județului Bacău, pe nivele de educație, în perioada 2007-2015

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

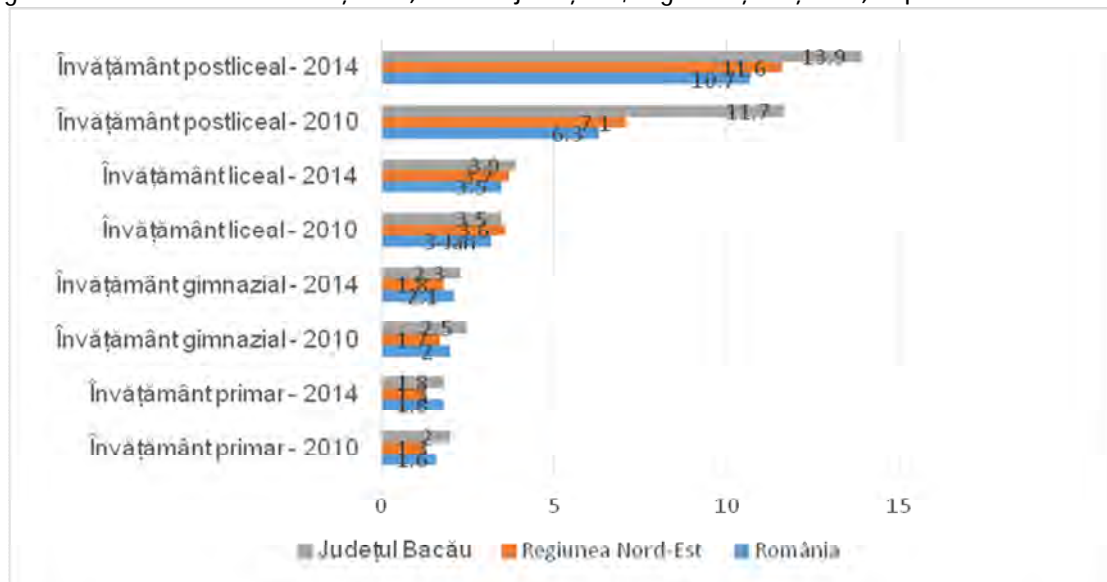
În intervalul 2007-2015, populația școlară de la nivelul județului Bacău a scăzut cu 19%, peste ritmul înregistrat la nivel regional (-13,8%) și la nivel național (-17,3%). S-au înregistrat scăderi la toate nivelurile de studii – preșcolar (-29,1%), primar (-3,5%), gimnazial (-20,6%), liceal (-17,1%), profesional (-60%) și universitar (-34,1%), cu excepția celui antepreșcolar (+5%), respectiv postliceal și de maiștri (+117,5%), ca urmare a numărului tot mare de absolvenți de liceu, mai ales al celor care nu au promovat bacalaureatul, care s-au îndreptat către școlile postliceale.

Cauzele scăderii numărului de elevi sunt legate de scăderea drastică a natalității după 1990, de migrația externă masivă a populației tinere, dar și de existența fenomenului de părăsire timpurie a școlii. Numărul de născuți vii înregistrat în anul 2015 în județul Bacău a fost cu 51% mai mic decât cel raportat în anul 1990 și cu 32% mai redus decât cel din anul 2000. Prin urmare, dacă actualul nivel al natalității se menține, populația de vârstă școlară a județului va continua să scadă în ritm accelerat (cu aproape 20% până în anul 2025, conform proiecțiilor INS), ceea ce va conduce la restructurarea rețelei de unități școlare, unele unități fiind în situația de a nu mai îndeplini criteriile minime impuse de legislația în domeniu.

În ceea ce privește fenomenul abandonului școlar, deși este mai ridicat la nivel județean decât media regională și națională (județul este de altfel identificat ca având risc ridicat de abandon școlar și în Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România), acesta și-a redus din intensitate în intervalul 2010-2014, la nivelul învățământului primar și gimnazial, dar rămâne ridicat în cazul învățământului liceal, profesional și postliceal. Per ansamblu, peste 400 de elevi din județ abandonează anual școala, cei mai mulți cu vârsta între 15-19 ani, provenind din mediul rural, respectiv din comunitățile de romi, familiile monoparentale și cu venituri foarte scăzute. O contribuție la scăderea abandonului școlar l-a avut și implementarea programului "A doua șansă" la nivelul mai multor unități de învățământ din Bacău, Onești, Buhuși, Dărmănești, Buciumi etc., care a asigurat reluarea învățământului primar și gimnazial pentru circa 350 de persoane care nu și-au finalizat studiile și au depășit cu cel puțin 4 ani vârsta de școlarizare corespunzătoare clasei. De

asemenea, la nivelul a circa 50 de comunități din județ se derulează un proiect-pilot al UNICEF, cu fonduri norveggiene, care vizează furnizarea de servicii comunitare integrate pentru aproximativ 54.000 de copii și familiile acestora, dintre care 5.400 sunt copiii aflați în risc sever de excludere socială. Proiectul a condus deja la reducerea semnificativă a absenteismului școlar din respectivele comunități, un exemplu de succes fiind școala din Motoșeni.

Figura 5.8 - Rata abandonului școlar, la nivel județean, regional și național, în perioada 2010-2014

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

Populația școlară a scăzut, în intervalul 2007-2015, în majoritatea localităților din județ, excepție făcând doar localitățile Târgu Ocna, Berești-Bistrița, Buciumi, Filipeni, Ghimeș-Făget, Glăvănești, Parincea și Ștefan cel Mare. Scăderi mai accentuate ale populației școlare, de peste 25%, s-au produs în Moinești, Comănești, Agăș, Ardeoani, Balcani, Berești-Tazlău, Bârsănești, Buhoci, Cleja, Corbasca, Faraoani, Filipești, Gura Văii, Helegiu, Hemeiuș, Huruiești, Luizi-Măgura, Măgirești, Motoșeni, Nicolae Bălcescu, Odobești, Palanca, Pârjol, Pârgărești, Poduri, Prăjești, Răcăciuni, Scorțeni, Solonț, Tătărești, Urechești și Zemeș. Pe de altă parte, există multe UAT cu o populație școlară foarte redusă (sub 150 de elevi și preșcolari), precum Itești și Prăjești. În toate aceste zone, investițiile în infrastructura educațională trebuie evaluate cu atenție, existând riscul desființării unor unități de învățământ. Pe de altă parte, există localități din județ cu o populație școlară numeroasă, care depășește infrastructura existentă la nivel local. Un exemplu elocvent în acest sens este cel al creșelor din mediul urban, a căror capacitate este mult inferioară numărului de cereri înregistrate din partea părinților, mai ales în municipiul Bacău, unde și numărul de copii deja înscriși depășește cu mult numărul locurilor existente.

În ceea ce privește măsurile sociale întreprinse de autoritățile centrale pentru sprijinirea accesului la educație al elevilor din județ, acestea au constat în anul 2015 în acordarea de rechizite școlare pentru 35.834 de elevi, derularea programului de furnizare corn și lapte (73.872 de elevi), respectiv de fructe în școli (60.299), a programului „Bani de liceu” (4.997 de elevi), burse profesionale (589 de elevi) etc.

În 33 de unități de învățământ din județ se studiază limba romani, iar în 25 dintre acestea există și mediatori școlari (de ex. în localitățile Corbasca, Parava, Dărmănești, Valea Seacă, Coțofănești, Ștefan cel Mare, Berzunți, Plopana, Gura Văii, Buhuși, Bacău etc.). De asemenea, în județ funcționează 10 grupe de grădiniță interculturale. Învățământul alternativ de la nivelul județului Bacău este

reprezentat de programele Step-by-Step, care cuprind peste 500 de elevi și preșcolari, respectiv Freinet – pentru peste 50 de preșcolari.

Palatul Copiilor Bacău are filiale la Buhuși, Comănești, Moinești, Onești și Târgu Ocna și derulează activități în cadrul cercurilor cultural-artistice, științifice și tehnico-aplicative cu un număr de peste 5.900 de elevi. Cele două cluburi sportive școlare din județ - cel din Bacău, respectiv Onești – au 83 de grupe, cu peste 1.100 de elevi, la secțiile atletism, badminton, baschet, handbal, lupte, tenis, volei, judo, fotbal etc.

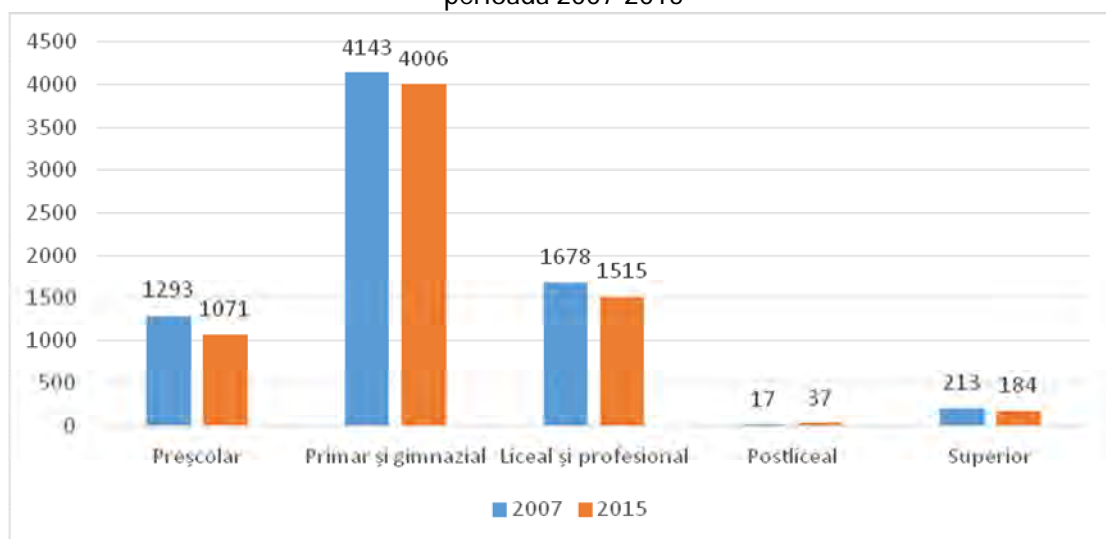
Învățământul special din județ este reprezentat de un număr de 5 unități din Bacău, Onești și Comănești, cu un număr de peste 360 de elevi (majoritatea cu deficiențe mintale asociate, TSA, dar și deficiențe de auz) și peste 100 de cadre didactice.

Județul Bacău este reprezentat anual la majoritatea olimpiadelor și concursurilor naționale și internaționale, inclusiv sportive, performanțele elevilor băcăuani plasându-l în topul celor mai performante 5-10 județe din țară, funcție de domeniu.

5.2.3. Personalul didactic

La nivelul anului 2015, în județul Bacău activau 6.959 de cadre didactice (în învățământul public și privat, la toate nivelurile), în scădere cu 14,7% față de anul 2007. Scăderile s-au înregistrat la toate nivelurile de studii – preșcolar (-17,2%), primar și gimnazial (-3,3%), liceal și profesional (-33,3%), și universitar (-30,9%), excepție făcând învățământul postliceal (+1000%), unde și numărul de elevi a crescut semnificativ. Dintre aceștia, 6.840 (98,3% din total) activează în sectorul public, iar 119 (1,7%) în cel privat. La nivelul județului există 7.352 de norme didactice, respectiv 9.955 de posturi în unitățile de învățământ. 80,7% dintre normele didactice erau ocupate în 2015 de titulari, procent în creștere față de anii anteriori, în timp ce restul erau ocupate de suplinitori calificați, pensionari, personal asociat sau plătit cu ora. Probleme mai mari în ocuparea normelor de către titulari se înregistrează mai ales în mediul rural, în condițiile în care există deja circa 1.500 de cadre didactice care practică naveta, ceea ce, pe fondul cheltuielilor mari cu transportul, al nivelului redus al salariilor din domeniu și al deficiențelor de infrastructură educațională, conduce la scăderea interesului tinerilor pentru o carieră didactică.

Figura 5.9 - Evoluția numărului de cadre didactice din județul Bacău, pe niveluri de studii, în perioada 2007-2015

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

În medie, la nivel județean, exista, în anul 2015, un cadru didactic la fiecare 15,2 elevi, peste media regională (15,8 elevi/cadru didactic) și cea de la nivel național (15,3). Localitățile în care deservirea cu cadre didactice este mai redusă (peste 17 elevi/cadru didactic) sunt Moinești, Ardeoani, Bogdănești, Cașin, Scorțeni, Ștefan cel Mare, Târgu Trotuș. La polul opus, localitățile cu cel mai mare număr de cadre didactice raportat la populația școlară sunt: Strugari, Negri, Itești, Filipeni, Ghimeș-Făget, Letea Veche, Măgirești, Parincea (un cadru didactic la mai puțin de 11 elevi).

Formarea profesională continuă a cadrelor didactice din județ se asigură în primul rând prin Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru", care derulează, printre altele, 6 programe de formare acreditate, la care au participat în 2015 peste 1.600 de cadre didactice. De asemenea, instituția a derulat mai multe proiecte cu finanțare europeană în perioadă de programare trecută, axate în principal pe promovarea formării și dezvoltării profesionale și pe profesionalizarea carierei didactice prin dobândirea de noi competențe. Participarea cadrelor didactice la programe de formare continuă rămâne, însă, una deficitară (20-25% din total cadre didactice, mai ales din mediul urban).

5.2.4. Infrastructura educațională

Infrastructura educațională de la nivelul județului Bacău era alcătuită, la nivelul anului 2015, din:

- 3.864 de săli de clasă, inclusiv cabinete școlare și amfiteatre (-5,7% față de anul 2007);
- 639 de laboratoare școlare (+27,8%);
- 126 de săli de gimnastică (+9,6%);
- 131 de ateliere școlare (-40%);
- 171 de terenuri de sport școlare (+12,5%);
- 9.893 de computere (+95,4%).

Datele statistice colectate de INS pentru perioada 2007-2015, indică o reducere a numărului de spații utilizate în scop educațional la nivelul județului Bacău, în principal ca urmare a închiderii, comasării sau restrângerii activității unor unități de învățământ. Localitățile în care s-au înregistrat creșteri ale numărului de săli de clasă (de regulă, prin construcția de noi unități de învățământ, extinderea și amenajarea celor existente) sunt: Dărmănești, Târgu Ocna, Berești-Bistrița, Berești-Tazlău, Bârsănești, Blăgești, Buciumi, Buhoci, Coțofănești, Dămieniști, Doftreana, Filipești, Ghimeș-Făget, Itești, Luizi-Călugara, Motoșeni, Pârjol, Plopana, Roșiori, Săucești, Solonț, Ștefan cel Mare, Tătărești, Traian, Valea Seacă, Urechești și Vultureni. Pe de altă parte, numărul de săli de curs s-a redus semnificativ în localitățile Moinești, Cașin, Colonești, Gura Văii, Hemeiuș, Huruiesti, Izvoru Berheciului, Lipova, Măgura, Mărgineni, Oncești, Pâncești, Răchitoasa, Racova, Zemeș, Podu Turcului, Palanca, Orbeni, Măgirești, Găiceana, Căiuți, Ardeoani etc.

La nivelul anului 2015, la nivelul județului Bacău, se înregistra o medie de 27,4 elevi/sală de clasă, față de 31,9 în anul 2007 și mai scăzută decât media națională (30,5) și regională (29,4). Cea mai mare încărcare a spațiilor educaționale se înregistrează în localitățile Moinești, Gioseni, Lipova, Mănăstirea Cașin, Orbeni, Poduri, Scorțeni, Ștefan cel Mare și Târgu Trotuș - unde media este de peste 35 de elevi/sală de clasă. Prin urmare, în aceste localități merită analizată oportunitatea extinderii sau reconfigurării infrastructurii educaționale existente. În altă ordine de idei, există localități cu o infrastructură educațională aparent excedentară (sub 15 de elevi/sală de clasă): Bârsănești, Dămieniști, Filipești, Letea Veche, Luizi-Călugăra, Motoșeni, Solonț și Vultureni. La nivelul acestora, se recomandă evitarea investițiilor în construcția/extinderea unităților de învățământ și focalizarea acestora pe modernizarea și dotarea celor viabile, concomitent cu reutilizarea spațiilor excedentare, de exemplu pentru programe after-school.

Laboratoarele unităților de învățământ din județ sunt, în general, deficitare, atât din perspectiva numărului acestora, cât și a dotărilor cu aparatură și consumabile de specialitate. Comunele în care nu sunt amenajate laboratoare școlare sunt Colonești, Dămieniști, Săucești, Scorțeni și Strugari. Situația atelierelor școlare este mai proastă, multe dintre acestea fiind desființate în ultimele două decenii, în pofida derulării unor programe cu finanțare PHARE și guvernamentală pentru modernizarea și dotarea acestora. În prezent, la nivelul județului, funcționează astfel de ateliere în toate centrele urbane și în comunele Berești-Tazlău, Buhoci, Cleja, Doftena, Filipeni, Parincea, Pârgărești, Podu Turcului, Răchitoasa, Sascut și Solonț. Această situație este cu atât mai îngrijorătoare cu cât mulți angajatori reclamă insuficiența pregătire practică a absolvenților de învățământ tehnic și profesional.

Infrastructura sportivă didactică de la nivelul județului Bacău este, de asemenea, una deficitară, existând, în medie, o sală de gimnastică la peste 800 de elevi, respectiv un teren de sport la peste 600 de elevi, fără a mai menționa faptul că nu toate sălile și terenurile existente sunt modernizate. În aceste condiții, orele de educație fizică pentru elevi se desfășoară, în general, în condiții improprii, cu un impact negativ pe termen lung asupra stării de sănătate și a siguranței acestora. Comunele Agăș, Asău, Brusturoasa, Filipeni, Helegiu, Horgești, Luizi-Călugăra, Poduri, Scorțeni etc. nu dispun de nicio sală de gimnastică, conform datelor INS, iar comunele Berești-Bistrița, Doftena, Măgura, Negri, Săucești, Scorțeni, Urechești, Vultureni nu dispun de terenuri de sport pentru elevi.

La nivelul județului Bacău nu există bazine de înot didactic. În municipiul Bacău există un bazin de înot olimpic acoperit, construit în anul 1985 și modernizat în 2008, administrat de municipalitate, precum și mai multe piscine acoperite și descoperite private în Bacău, Onești, Slănic-Moldova, Măgura, Sărata, Gârleni, Târgu Ocna, Comănești, Gherăiești, Hemeiuș etc. La Onești există un proiect pentru amenajarea unui bazin de polo cu fonduri guvernamentale, însă investiția nu a fost realizată din lipsă de fonduri.

În pofida derulării unor programe guvernamentale de dotare a laboratoarelor de informatică, numărul de computere la care au acces elevii în procesul educațional este foarte redus în localități precum Berești-Bistrița, Buciumi, Dămieniști, Faraoni, Pârjol, Prăjești, Roșiori, Ștefan cel Mare, Cașin, Filipeni, Găiceana, Huruiești, Itești, Negri, Parava, Sărata (sub 25 de unități).

Conform datelor ISJ Bacău, la nivelul județului au existat în anul 2016 peste 100 de unități de învățământ care nu au obținut autorizație sanitară, cele mai multe fiind grădinițe și școli din mediul rural (95% din total). Cele mai frecvente probleme sesizate de autoritățile din domeniul sanitar cu privire la aceste unități de învățământ sunt: lipsa apei potabile și a canalizării, lipsa grupurilor sanitare interioare sau defectarea acestora, împréjmuirea necorespunzătoare a curților și existența unor denivelări la nivelul acestora, starea avansată a structurilor, fațadelor și acoperișurilor clădirilor, sălile de curs subdimensionate, mobilierul neadecvat și degradat, litigii asupra proprietății clădirii, iluminatul necorespunzător, neasigurarea cubajului de aer, lipsa pazei, lucrări nefinalizate sau în curs etc. Astfel de probleme se înregistrează în localități precum Blăgești, Brusturoasa, Colonești, Berzunți, Vultureni, Buhuși, Comănești, Moinești etc. În altă ordine de idei, dintre cele 881 de clădiri cu destinație educațională din județ (403 în mediul urban și 478 în cel rural), 573 nu au autorizație de la ISU, prezentând pericol în caz de incendiu.

În fosta perioadă de programare, s-au derulat lucrări de investiții în infrastructura educațională din POR 2007-2013 în localitățile Onești (5 unități de învățământ), Odobești (2), Palanca, Buciumi, Tămași, Lipova, Vultureni, Asău, Găiceana și Podu Turcului. Cu fonduri de la bugetul de stat sau local s-au realizat, după 2007, lucrări de extindere, consolidare, reabilitare, modernizare și dotare a unităților de învățământ din diferite localități din județ (de ex. construcția unor grădinițe noi la Dărmănești, Blăgești, Corbaca, Tătărești, Vultureni, Huruiești, Racova, Horgești, a unei școli în Ardeoani, a unor săli de sport în Onești, Slănic-Moldova, Bacău, Doftena, Nicolae Bălcescu, Gioseni, Palanca etc.). Pentru perioada următoare sunt prevăzute fonduri de la bugetul de stat (prin

programul PNDL, dar și prin CNI) pentru investiții în infrastructura educațională la Asău (sală de sport), Strugari, Coțofănești (grădinițe), Orbeni, Răchitoasa, Sănduleni, Tamași (școli) etc.

Cu toate acestea, investițiile deja finalizate sau în curs de pregătire nu au reușit să rezolve decât parțial problemele cu care se confruntă infrastructura educațională din județ, cu precădere cele legate de lipsa alimentării cu apă și canalizare, a toaletelor interioare, a încălzirii centralizate, starea avansată de degradare a clădirilor și a mobilierului, lipsa sălilor și terenurilor de sport, dotarea precară cu aparatură de laborator și sisteme TIC, numărul insuficient de locuri în creșe și grădinițe din anumite zone ale județului, existența unor spații educaționale abandonate odată cu restructurarea rețelei de școli etc.

În ceea ce privește proiectele cu finanțare europeană din domeniul educației și formării profesionale continue, se remarcă următoarele proiecte implementate de beneficiari din județ (la care se adaugă și proiecte din alte județe în care entități din județ au avut rolul de parteneri):

- *"Calificări și standardizare europeană în asistența socială (Eur-AS)"*, – beneficiar Universitatea „George Barițiu” Bacău;
- *"TEORO - terapia ocupațională și ingineria aplicată în echipamente pentru reabilitare și tehnologie asistivă - specializări universitare europene, nou introduse în România, pentru o societate bazată pe cunoaștere și egalitate de șanse"* – beneficiar Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacău;
- *"Extinderea oportunităților de învățare prin inovare, cercetare și interacțiune cu mediul de afaceri"* – beneficiar Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacău;
- *"Noi abordări în formarea profesională a specialiștilor din domeniul Ingineria Mediului în vederea dezvoltării durabile regionale și a corelării la cerințele actuale ale pieței muncii (REGIOSIM)"* - beneficiar Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacău;
- *"Evaluare națională la standarde europene!"* - beneficiar Inspectoratul Școlar Județean Bacău;
- *"Profesionalizarea carierei didactice - noi competențe pentru actorii ai schimbărilor în educație din județele Bacău și Covasna"* - beneficiar Inspectoratul Școlar Județean Bacău;
- *"Șansa unui nou început pentru tineri"* – beneficiar UAT Blăgești;
- *"Instruire și calificare în domenii cerute pe piața muncii – un răspuns la mai multe întrebări"* – beneficiar S.C. Arhiproiect S.R.L.;
- *"Consiliere, inovare, simulare pentru acces real pe piața muncii (C.I.S.)"* - beneficiar Inspectoratul Școlar Județean Bacău;
- *"Calificarea resurselor umane din întreprinderi – stimulent al performanței și adaptabilității pe piața muncii"* – beneficiar S.C. Infoprob S.R.L.;
- *"Instruirea, calificarea și certificarea rezultatelor învățării anterioare în domenii de succes – calea spre un viitor mai bun"* - beneficiar S.C. Arhiproiect S.R.L.;
- *"Școala face diferența"* – beneficiar Fundația pentru Educație, Dezvoltare și Sprijin Comunitar "Constantin Brâncoveanu";
- *"Califică-te, e șansa ta"* – beneficiar S.C. Alexral Consult S.R.L.;
- *"Acces și participare pe piața muncii prin programe de FPC"* – beneficiar S.C. Esthetique Beauty Center S.R.L.;
- *"Sprijinirea studenților în tranziția spre viața activă prin stagii de practică specializate, orientare în carieră și consiliere profesională – Sprijin pentru viitor"* – beneficiar Asociația Sfântul Voievod Ștefan cel Mare – Harja;
- *"Calificarea – temelia casei tale"* – beneficiar S.C. Interactiv Ro Consult S.R.L. ;
- *"Șanse egale la educație, prin prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii"* – beneficiar Inspectoratul Școlar Județean Bacău;
- *"Pregătire practică pentru piața muncii"* - beneficiar Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacău.

De asemenea, multe unități de învățământ din județ sunt implicate în programele europene Comenius, Erasmus, Grundtvig, Leonardo da Vinci etc.

5.2.5. Formarea profesională continuă

Conform datelor puse la dispoziție de Autoritatea Națională pentru Calificări, la nivelul județului Bacău sunt autorizați în prezent 16 furnizori de servicii de formare profesională continuă – instituții/entități publice (AJOFM, Camera Agricolă Județeană, Colegiul Tehnic "Anghel Saligny", DGASPC, Grupul Școlar Auto, OJCA), ONG-uri și structuri asociative ale mediului de afaceri (Asociația pentru Promovarea Învățământului European, Asociația REPERE – Filiala Bacău, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, Fundația pentru Educație, Dezvoltare și Sprijin Comunitar "Constantin Brâncoveanu", Fundația „Sf. Ioan Bosco”), respectiv companii private (Astra Universal S.R.L., Cat Guard S.R.L., Group 4 Falck Valahia S.R.L., Dovale S.R.L., Perfect Body S.R.L.).

La furnizorii înregistrați la nivel județean se adaugă și cei care își au sediul în alte zone din țară și care furnizează temporar servicii în Bacău. Aceștia oferă o paletă largă de cursuri de perfecționare și specializare (de ex. formator, manager de proiect, expert achiziții publice, expert accesare fonduri europene, administrator, limbi străine, inspector SSM, evaluator de competențe profesionale, consultant etc.), adresate în principal persoanelor cu studii superioare, respectiv de inițiere și calificare (ocupații din domeniul esteticii și igienei corporale, comerțului, turismului și alimentației publice, prelucrării lemnului, industriei textile, construcțiilor, industriei alimentare, prelucrării metalelor, contabilității, resurselor umane, prelucrării datelor, asistenței sociale și îngrijirii persoanelor, agriculturii, pazei și securității etc.).

În pofida ofertei diversificate de servicii de formare profesională continuă, numărul de participanți la astfel de cursuri se menține scăzut. Astfel, conform Autorității Naționale pentru Calificări, în anul 2014 s-au înregistrat, la nivelul județului Bacău, 441 de absolvenți, dintre care 159 au primit certificate de calificare, iar 282 de absolvire, de la 3 furnizori (AJOFM, S.C. Alexral Consult S.R.L. și S.C. Expert Aktiv Group), în timp ce în anul 2015 s-au înregistrat doar 42 de absolvenți care au primit certificate de calificare de la Camera Agricolă Județeană.

Activitatea de formare profesională continuă de la nivel județean a fost sprijinită semnificativ în ultimii ani de implementarea unor proiecte cu finanțare POS DRU 2007-2013 care au vizat activități orientate în general către persoanele provenind din grupuri defavorizate și cu acces dificil la servicii de educație, formare și ocupare. Astfel de proiecte au fost implementate de companii private (S.C. Chimcomplex S.A., S.C. Interactiv Ro Consult S.R.L., S.C. Autoservice Marini S.R.L., S.C. Ecorec Recycling S.R.L., S.C. Ferom Trading S.R.L., S.C. Arhiproiect S.R.L., S.C. Infoprob S.R.L., S.C. Alexral Consult S.R.L., S.C. Esthetique Beauty Center S.R.L. etc.), de instituții publice (AJOFM, UAT Comuna Poduri, UAT Comuna Valea Seacă, UAT Comuna Brusturoasa, UAT Comuna Plopăna, UAT Municipiul Bacău, DGASPC etc.) și ONG-uri (Fundația "Sf. Ioan Bosco", Fundația Școala Comercială și de Servicii, Asociația "Pas în Doi" Onești, Fundația pentru Educație, Dezvoltare și Sprijin Comunitar „C-tin Brâncoveanu”, Asociația Patronală UGIR 1903, Asociația "Perspectivă Globală, Acțiune Locală", Camera de Comerț și Industrie etc.).

5.3. Infrastructura de sănătate și servicii medicale

La nivelul anului 2015, județul Bacău dispunea de o rețea extinsă și diversificată de unități sanitare publice și private, ce cuprindea următoarele tipuri de entități de profil:

Tabel 5.10 – Rețeaua de unități sanitare

Tip de unitate medicală	Total unități – 2015	- din care publice	- din care private	Dinamica 2007-2015
Spitale	25	7	18	+13
Ambulatorii de specialitate	15	1	14	+13
Ambulatorii integrate spitalelor	11	8	3	+5
Policlinici	2	2	0	0
Dispensare medicale	6	6	0	+1
Centre de sănătate mintală	2	2	0	+2
Sanatorii balneare	2	1	1	0
Centre de diagnostic și tratament	1	0	1	+1
Centre medicale de specialitate	1	1	0	+1
Cabinete medicale de medicină generală	12	0	12	-6
Cabinete medicale școlare	35	35	0	+9
Cabinete medicale studențești	1	1	0	0
Cabinete medicale de familie	312	1	311	-16
Cabinete stomatologice	367	0	367	+64
Cabinete stomatologice școlare	8	8	0	-1
Cabinete stomatologice studențești	1	1	0	0
Cabinete medicale de specialitate	257	0	257	+80
Farmacii	193	9	184	+71
Puncte farmaceutice	77	1	76	+43
Depozite farmaceutice	7	0	7	-6
Laboratoare medicale	88	41	47	+37
Laboratoare de tehnică dentară	94	1	93	-3
Centre de transfuzie sanguină	1	1	0	0
Alte tipuri de cabinete medicale	10	6	4	-2

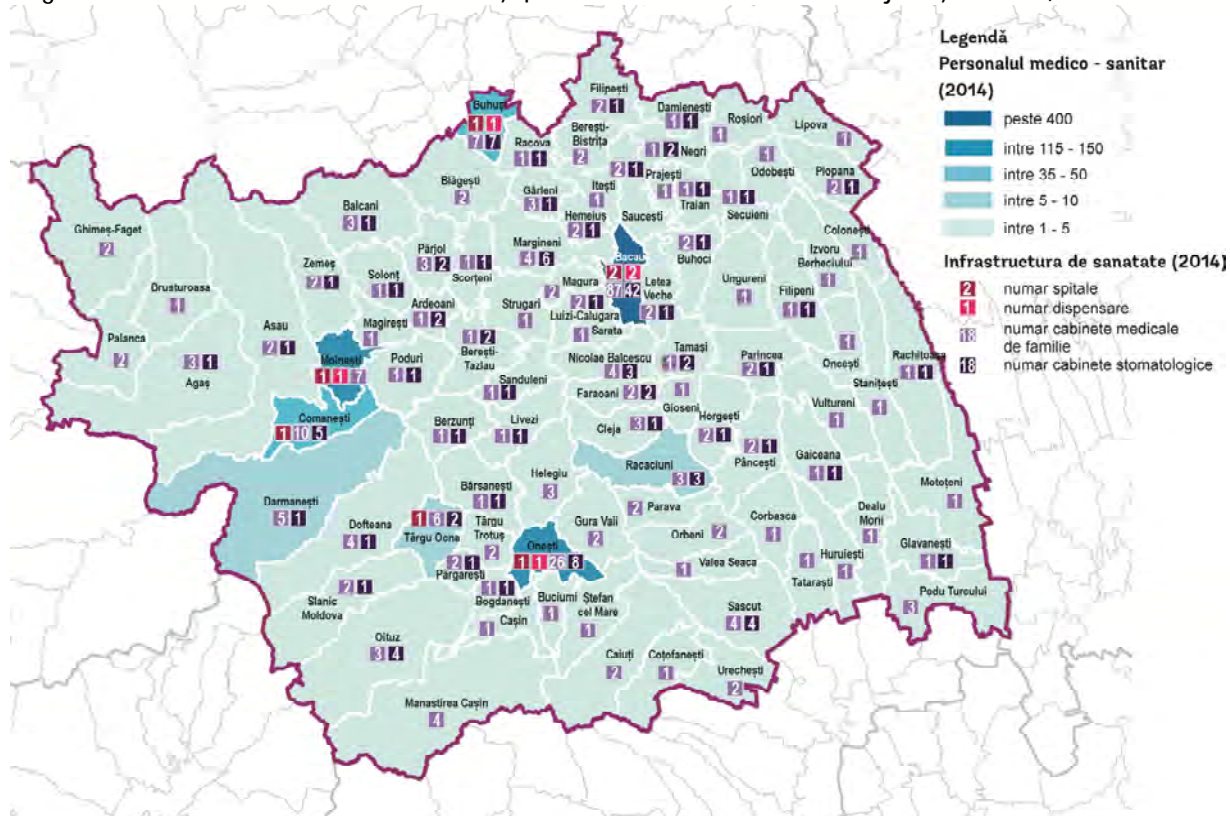
Sursa: INS, Baza de date Tempo Online

Sectorul sanitar public s-a restructurat semnificativ după 2007, proces care s-a concretizat în închiderea unei unități spitalicești, reorganizarea celor rămase în funcțiune, precum și în trecerea treptată a majorității serviciilor de medicină de familie, stomatologie, medicină de specialitate în ambulatorii și de laborator către sectorul privat. Companiile private din domeniu s-au extins la nivelul județului, investind sume importante în clinici, ambulatorii, laboratoare și farmacii. Cu toate acestea, sectorul public continuă să domine categoric în sfera serviciilor de medicină de urgență, în cele de spitalizare continuă și de zi, oferind o serie de specializări, tratamente și intervenții care nu pot fi încă furnizate în sistemul privat.

Dintr-o perspectivă teritorială, serviciile medicale sunt concentrate în centrele urbane, cu precădere în municipiul Bacău, unde există unități spitalicești complexe, clinici private, ambulatorii care acoperă o paletă largă de specialități, laboratoare de analize, stații de ambulanță etc. De altfel, disparități teritoriale în asigurarea de servicii medicale complexe există și între orașele mici (Slănic-Moldova, Târgu Ocna) și centrele urbane mai mari (Bacău, Moinești, Onești). În mediul rural sunt furnizate doar servicii medicale de bază (medicină de familie) și, în unele comune, cabinete stomatologice și farmacii, excepție făcând comuna Podu Turcului, unde există un spital privat, cu servicii de

spitalizare, ambulatoriu, de laborator, de urgență etc. În toate UAT-urile din județ există cel puțin un cabinet de medicină de familie (excepție făcând doar comunele Itești și Sărata, recent înființate, unde locuitorii sunt înscrși la medicii de familie din comuna din care s-au desprins), cele mai multe funcționând în localitățile urbane, dar și în unele comune precum Sascut, Nicolae Bălcescu, Doftena, Balcani, Cleja, Gârleni, Helegiu, Oituz, Pârjol, Podu Turcului, Răcăciuni etc.

Figura 5.11 – Infrastructura de sănătate și personalul medico-sanitar din județul Bacău, în anul 2014

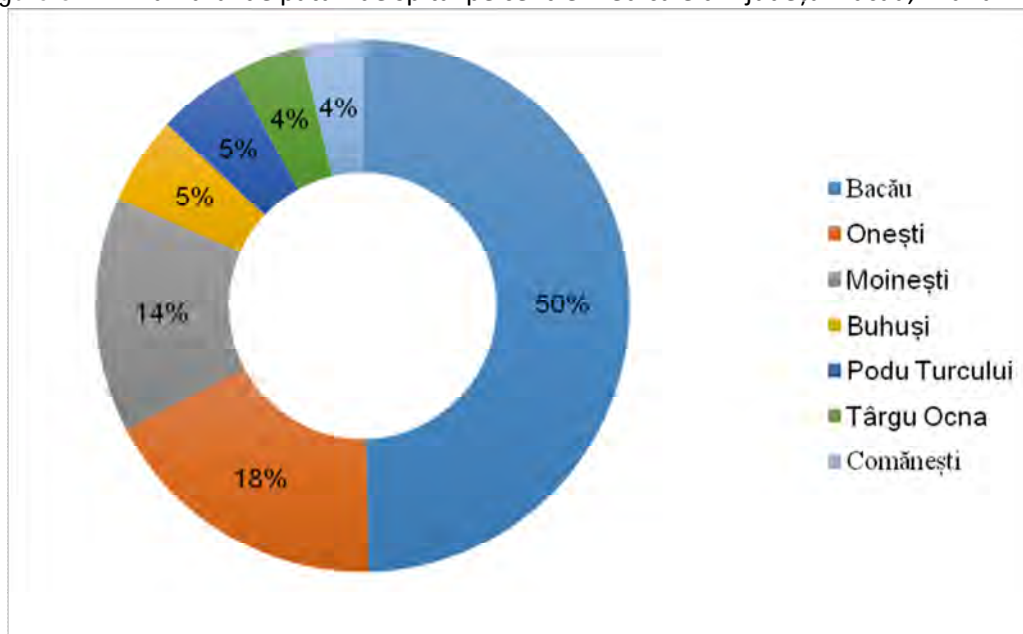

De asemenea, există farmacii și/sau puncte farmaceutice în toate localitățile urbane și în majoritatea comunelor din județ, excepție făcând Bârsănești, Brusturoasa, Gura Văii, Oncești, Berești-Bistrița, Buciumi, Glăvănești, Lipova, Odobești, Parava, Pângărești, Plopana, Sărata, Strugari, Tătărești, Urechești și Valea Seacă.

Cabinetele stomatologice sunt concentrate, de asemenea, în mediul urban, precum și în circa jumătate dintre comune. Cele lipsite de asistență stomatologică sunt: Berești-Bistrița, Blăgești, Colonești, Coțofănești, Gioseni, Izvoru Berheciului, Târgu Trotuș, Corbasca, Odobești, Ștefan cel Mare, Brusturoasa, Buciumi, Căiuți, Dealu Morii, Ghimeș-Făget, Gura Văii, Huruiesti, Itești, Lipova, Măgirești, Mănăstirea Cașin, Motoșeni, Orbeni, Palanca, Parava, Prăjești, Roșiori, Sărata, Stănișești, Strugari, Tătărești, Ungureni, Urechești, Valea Seacă și Vultureni.

Numărul de paturi de spital a scăzut cu 4,1%, în intervalul 2007-2015, până la 3.246, dintre care 2.951 sunt în sistemul public (-7,8%), iar 295 în cel privat (+60,3%). Dintre acestea, 232 sunt pentru specialitățile obstetrică-ginecologie (-17,1%), iar 245 pentru pediatrie (-9,9%). Din perspectiva numărului de paturi la 1000 de locuitori, cu o valoare de 5,4, județul Bacău se situează sub media regională (6,2) și națională (6,6). La paturile de spital se adaugă și 188 de paturi (+495% față de anul 2007) la sanatoriile balneare publice și private din Slănic-Moldova și Târgu Ocna.

Figura 5.12 - Numărul de paturi de spital pe centre medicale din județul Bacău, în anul 2015

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

La nivel teritorial se observă o concentrare a numărului de paturi de spital în municipiul reședință de județ (peste 1.600, 50% din total), care deservește cu servicii medicale cea mai mare parte a județului Bacău, urmat la mare distanță de Onești și Moinești, cu un rol important la nivel microregional.

Unitățile spitalicești cele mai importante din județul Bacău sunt:

- 1) Spitalul Județean de Urgență Bacău** – din subordinea Consiliului Județean Bacău, este cea mai mare și mai complexă unitate spitalicească din județul Bacău, de categoria a III-a conform clasificării Ministerului Sănătății, înregistrând, în anul 2014, 52.000 de internări în regim de spitalizare continuă, 16.000 în regim de spitalizare de zi și 201.000 consultații în ambulatoriu. Spitalul dispune de 1.361 de paturi pentru spitalizarea continuă, la care se adaugă 83 de paturi pentru spitalizarea de zi și 65 pentru însoțitori. Spitalul are 26 de secții, 20 de compartimente, o Unitate de Primire Urgențe – SMURD (care deservește circa 75.000 de pacienți/an), 3 farmacii, 4 laboratoare, un ambulator integrat cu 27 de cabinete, 2 centre de sănătate mintală, 7 cabinete de specialitate, un serviciu de medicină legală etc. În această unitate medicală lucrează peste 1.800 de salariați, dintre care circa 250 sunt medici. Spitalul dispune de unele secții și compartimente unice la nivel județean, care se adresează unui număr potențial de peste 600.000 de pacienți (de ex. neuropsihiatrie infantilă, alergologie și imunologie, chirurgie maxilo-facială, toxicologie, arși, chirurgie toracică, neurochirurgie, endocrinologie etc.). Spitalul se întinde pe o suprafață de circa 9 ha și are o structură pavilionară (14 clădiri).
- 2) Spitalul de Pneumoftiziologie Bacău** – din subordinea Consiliului Local Bacău, este o unitate medicală specializată, de categoria a V-a, care a înregistrat, în anul 2014, 3.000 de internări în regim de specializare continuă și a acordat peste 23.000 de consultații în ambulatoriu. Unitatea are 170 de paturi în regim de spitalizare de zi, 6 în regim de spitalizare de zi și dispune de 2 secții, amplasate în 2 pavilioane, la care se adaugă un dispensar, un cabinet în Comănești, un ambulatoriu integrat, 2 laboratoare și o farmacie. În cadrul unității lucrează circa 150 de salariați, dintre care circa 10% medici.
- 3) Spitalul Municipal de Urgență Moinești** – din subordinea Consiliului Local Moinești, este o unitate medicală de categoria a III-a, care a înregistrat, în anul 2014, un număr de peste 40.000 de internări în regim de spitalizare continuă și de zi, 30.000 de pacienți tratați în CPU

și 100.900 de consultații în ambulatoriu. Acesta dispune de 414 paturi pentru spitalizare continuă, la care se adaugă 20 în regim de spitalizare de zi, organizate pe 7 secții și 17 compartimente, la care se adaugă un compartiment de primiri urgențe, o farmacie, 3 laboratoare, ambulatoriu integrat cu 32 de cabinete, departament de cercetare științifică etc. Unitatea are circa 500 de salariați, din care 20% medici.

- 4) **Spitalul Municipal Onești** – din subordinea Consiliului Local Onești, este un spital de categoria a III-a, fiind a doua unitate medicală ca mărime din județ. Anual, spitalul deservește peste 40.000 de pacienți internați în regim de spitalizare continuă sau de zi, 30.000 în compartimentul de primiri urgențe și oferă peste 90.000 de consultații în ambulatoriu. Unitatea are un număr de 573 de paturi, organizate pe 12 secții și 9 compartimente, la care se adaugă un compartiment de primiri urgențe, farmacie, 5 laboratoare, un dispensar TBC, 5 cabinete medicale și un ambulator integrat cu 10 cabinete.
- 5) **Spitalul Orășenesc Comănești** – din subordinea Consiliului Local Comănești, este un spital de categoria a IV-a, care înregistrează anual circa 3.000 de internări, 14.000 de pacienți tratați în CPU și 39.000 de consultații oferite în ambulator. Acesta dispune de 120 paturi, organizate pe 2 secții și 5 compartimente, la care se adaugă un compartiment de primiri urgențe, un cabinet de obstetrică-ginecologie, 2 laboratoare și un ambulatoriu integrat cu 8 cabinete.
- 6) **Spitalul Orășenesc Buhuși** – din subordinea Consiliului Local Buhuși, este o unitate spitalicească de categoria a IV-a, înregistrează anual 12.000 de pacienți internați în regim de spitalizare continuă sau de zi, 30.000 de consultații în ambulatoriu și 8.000 în compartimentul de primiri urgențe. Spitalul are 173 de paturi, două secții și 10 compartimente, la care se adaugă un compartiment de primiri urgențe, farmacie, laboratoare și un ambulatoriu integrat cu 12 cabinete. În această unitate lucrează în total circa 250 de salariați.
- 7) **Spitalul Penitenciar Târgu-Ocna** – din subordinea ANP, este o unitate spitalicească de categoria a IV-a, care deservește, în principal deținuții de la penitenciarele din regiune. Spitalul înregistrează peste 1.000 de internări anual și 20.000 de consultații în ambulatoriu, dispunând de circa 180 de salariați, dintre care circa 10 sunt medici. Spitalul are 140 de paturi, organizate în 3 secții.
- 8) **Spitalul "Polimed" Podu Turcului** – este un spital privat categoria a IV-a, care a înregistrat, în anul 2014, circa 4.000 de internări în regim de spitalizare continuă, 3.000 în regim de spitalizare de zi, 4.000 de consultații în ambulatoriu și 8.000 la camera de gardă. Spitalul are 3 secții, 6 compartimente, farmacie, 3 laboratoare și ambulatoriu integrat cu 8 cabinete. În această unitate lucrează circa 100 de salariați, dintre care 20% sunt medici.

Dintre unitățile private din județ care oferă servicii de spitalizare (continuă sau de zi), pe lângă Spitalul Polimed din Podu Turcului, putem enumera: Malp Moinești, Eldimed Materna Bacău, Clinica Palade Bacău, Medical Prexis Bacău, Psihomed Laboratory Bacău etc. – toate unități de categoria a V-a.

În județul Bacău funcționează în prezent 2 centre de permanență medicală, la Stănișești și Ghimeș-Palanca, unde asigură gărzi 10 medici din zonă. Există nevoi pentru amenajarea de noi astfel de centre, în condițiile în care unitățile de primire a urgențelor aferente spitalelor din județ sunt suprasolicitate de multe solicitări care ar putea fi rezolvate în astfel de unități. De remarcat este și faptul că în județ nu funcționează în prezent nicio unitate medico-socială, în pofida numărului mare de persoane, mai ales vârstnici cu probleme de sănătate, provenind din grupuri defavorizate.

În perioada anterioară de programare, la nivelul infrastructurii sanitare din județ s-au realizat investiții importante cu fonduri europene, de la bugetul de stat și local. Dintre acestea se pot menționa lucrările de reabilitare, modernizare și dotare a ambulatoriilor integrate și de specialitate ale Spitalului Județean de Urgență, precum și ale spitalelor din Moinești și Comănești – toate realizate cu fonduri POR 2007-2013, în valoare de peste 5 mil. Euro. De asemenea, CJ Bacău a investit

sume importante în executarea unor lucrări de reabilitare și reparații curente la diferite secții ale Spitalului Județean (cele mai recente în secțiile Boli Infecțioase Copii, Pediatrie, Laborator Clinic și Radiologie, spații interioare și căi de acces, Ambulatoriu Copii etc.), dar și în cele de extindere a CPU Onești, dar și în reabilitarea a 4 secții ale spitalului municipal din localitate, la Moinești a fost amenajat un heliport etc. CNI finanțează, la rândul său, cu 6 mil. Euro modernizarea și dotarea compartimentului de radioterapie de la Spitalul Județean, care va fi unul dintre cele mai moderne din țară și care va deservi circa 7.000 de pacienți. Tot cu fonduri de la bugetul de stat s-au realizat investiții la secțiile de obstetrică-ginecologie și de neonatologie de la Spitalul Municipal Onești. Fonduri semnificative de la bugetele locale și din fonduri s-au investit în toate unitățile medicale, remarcându-se din această perspectivă mai ales spitalele din Moinești și Buhuși.

În pofida eforturilor depuse și a investițiilor realizate de autoritățile locale și de unitățile spitalicești din județ, la nivelul acestora există unele deficiențe, legate mai ales de starea avansată de degradare a clădirilor, dar și de dotarea deficitară cu aparatură medicală:

- toate unitățile spitalicești din județ necesită dotarea cu echipamente și aparatură medicală performantă, cu mobilier, dar și reabilitarea și modernizarea unor secții;
- Spitalul Municipal Onești are nevoie de un heliport;
- finalizarea lucrărilor la Spitalul Municipal Bacău, care au fost demarate cu fonduri de la bugetul local (credit) și de stat încă din anul 2007 și întârziate din rațiuni financiare și legale, unitate cu circa 300 de locuri, care va funcționa complementar cu Spitalul Județean de Urgență, confruntat cu un număr foarte mare de solicitări;
- unitățile medicale din județ se confruntă cu costuri foarte ridicate pentru asigurarea încălzirii și a apei calde, fiind necesare lucrări de reabilitare termică și de asigurare a necesarului de energie din surse alternative.

Serviciul de Ambulanță Județean Bacău dispune de o stație centrală la Bacău, precum și de substații în Buhuși, Comănești, Moinești, Onești, Podu Turcului și Târgu Ocna. Acestea dispun de 43 de ambulanțe și au un număr de circa 300 de salariați, dintre care doar 11 sunt medici. În anul 2015 s-au înregistrat la nivelul județului peste 85.000 de apeluri la Dispeceratul Comun ISU-SAJ, dintre care 73.000 au fost adresate serviciilor de ambulanță. Cele mai mari probleme ale instituției sunt legate de personalul operativ deficitar, dar și de starea de degradare a clădirilor aferente stațiilor Bacău, Moinești și Onești. Județul și Municipiul Bacău s-au asociat încă din anul 2013 pentru construirea unor spații destinate SMURD, SAJ, dispeceratului unic integrat și comitetului de coordonare și conducere a intervenției al județului Bacău, dar proiectul nu a fost încă finalizat.

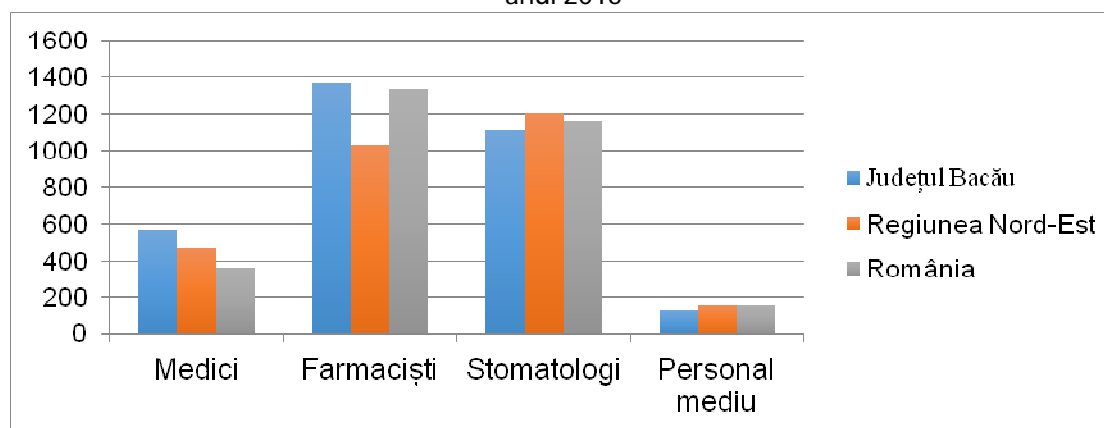
În ceea ce privește dinamica personalului medical din județ, pentru intervalul 2007-2015 se remarcă o creștere cu 10,7% a numărului de medici, cu 18,1% în cazul stomatologilor, cu 8,7% în cazul farmaciștilor, concomitent cu scăderea numărului de asistenți cu 2,3%, respectiv a personalului auxiliar cu 3,4%. Creșterea numărului de cadre medicale s-a realizat exclusiv pe seama dezvoltării sectorului privat, în timp ce în sectorul public numărul de medici a scăzut cu 26,9%, iar cel al cadrelor medii cu 23,7%. Spre comparație, în sectorul privat numărul medicilor a crescut, în aceeași perioadă, de 3,9 ori, iar al asistentelor cu 91,6%. În ultimul deceniu, spitalele publice din județ au pierdut sute de angajați, mai ales asistente și personal auxiliar, dar și medici, care au preferat să se îndrepte către alte țări sau către unitățile private, unde condițiile de salarizare și de lucru sunt mai atractive. Ocuparea posturilor disponibile din sectorul public a fost blocată o perioadă de timp, din rațiuni financiare, ceea ce a condus la accentuarea deficitului de personal și la suprasolicitarea celui existent.

Astfel, doar la nivelul Spitalului Județean de Urgență Bacău există circa 700 de posturi neocupate, dintre care aproape 100 pentru medici. O situație similară se înregistrează și la spitalele din Buhuși, Comănești sau Onești. Specializările cele mai deficitare din perspectiva personalului sunt ATI, radiologie, neonatologie, urgență, neurologie etc. Deficiențe se resimt și în ceea ce privește numărul

medicilor de familie, aceștia deservind adesea mai multe localități din aceeași comună, cu mii de pacienți. Astfel, în localități precum Poduri, Corbasca, Livezi, Berzunți, Gura Văii, Ștefan cel Mare, Răchitoasa, Pârgărești, Stănișești, Sănduleni, Măgirești, Valea Seacă, Gioseni, Moinești, Cașin, Ungureni, Blăgești, Solonț, Coțofănești, Racova, Asău, Brusturoasa, Motoșeni etc. există peste 3.000 de locuitori cu domiciliul/medic de familie.

Din perspectiva gradului de deservire cu personal medical, județul Bacău se plasa în anul 2015 sub media națională și regională în cazul tuturor categoriilor de cadre (medici, stomatologi, farmaciști, asistenți). Distribuția personalului medical în teritoriu este una dezechilibrată, în condițiile în care 85% dintre medici activează în mediul urban (dintre care 47,5% doar în municipiul Bacău), iar numai 15% în mediul rural, majoritatea fiind medici de familie.

Figura 5.13 - Număr de locuitori ce revin la un cadru medical, la nivel județean, regional și național, în anul 2015

Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește asistența medicală comunitară, aceasta se asigură la nivelul județului Bacău cu un număr de 13 asistenți medicali comunitari (în localitățile Gura Văii, Podu Turcului, Plopana, Blăgești, Motoșeni, Berzunți, Lipova, Glăvănești, Urechești, Tătăraști, Itești, Pârgărești și Bârsănești), respectiv cu 6 medieri sanitari (Moinești, Comănești, Buhuși, Gura Văii și Valea Seacă – număr deficitar prin raportare la numărul mare al comunităților de etnie romă care se confruntă cu un risc major de excludere de la serviciile de sănătate, dar și cu practici specifice, precum nașterile la vârste precoce. Rețeaua de asistenți comunitari și medieri sanitari este implicată activ în proiectul-pilot UNICEF de incluziune a copiilor și tinerilor din circa 50 de comunități defavorizate din județ.

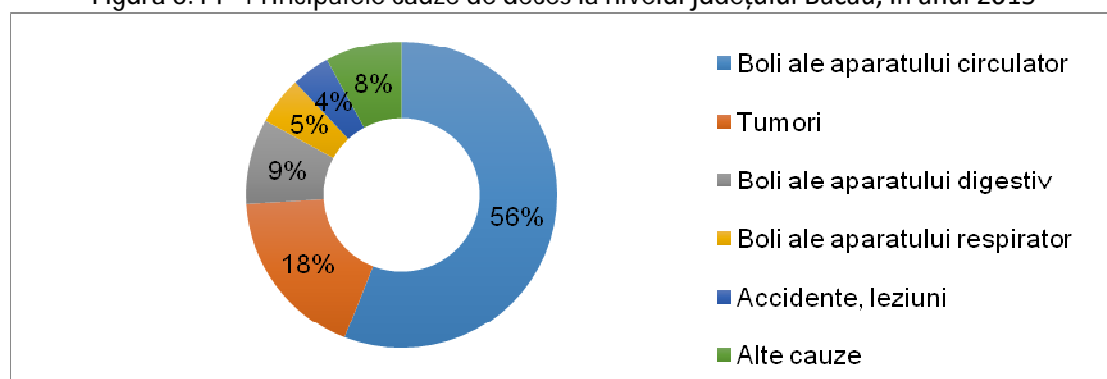
Raportul cu privire la starea de sănătate a populației aferent anului 2015 și elaborat de Direcția de Sănătate Publică Bacău reflectă faptul că cele mai frecvente afecțiuni de care suferă băcăuani sunt cele ale aparatului respirator (22% din total), digestiv (17%), oste-articular (13%), genito-urinar (8%), ale pielii (7%), endocrine, de metabolism și de nutriție (6%) și ale aparatului circulator (5%). Bolile cronice cu cea mai ridicată incidență în rândul locuitorilor județului sunt hipertensiunea arterială (75.000 de cazuri), cardiopatia ischemică (43.000), diabetul zaharat (24.000), ciroza hepatică (14.000), bolile cerebro-vasculare (11.000), BPCO (11.000), boala ulceroasă (8.000) și cancerul (8.000). Doar în anul 2015 au fost raportate 1.500 de cazuri noi de cancer (mai ales de sân, pulmonar, de prostată, stomac, col uterin și piele) și peste 1.400 de cazuri de diabet zaharat. De asemenea, bolile psihice au o incidență tot mai ridicată.

În total, la nivelul județului Bacău se înregistrează anual aproape 200.000 de internări în spitale, atât în regim continuu, cât și de zi, în pofida accentului tot mai ridicat pus pe tratamentul în ambulatoriu (peste 500.000 de consultații pe an). Explicațiile pentru adresabilitatea ridicată înregistrată de spitalele din județ, care depășesc frecvent numărul de pacienți contractați anual cu Casa Națională

de Asigurări de Sănătate este lipsa prevenției și a programelor de screening pentru un număr mai mare de afecțiuni, numărul mic de centre de permanență, de medici de familie, dotarea deficitară a cabinetelor de medicină de familie cu aparatură, veniturile reduse ale locuitorilor, mentalitatea populației și educația sanitară deficitară etc.

În ceea ce privește fenomenul mortalității generale, cele mai multe decese înregistrate în județ sunt generate de bolile aparatului circulator (56%), de tumori (18%), de bolile aparatului digestiv (9% - procent aproape dublu față de media națională), de afecțiunile respiratorii (5%) și de accidente, sinucideri și alte leziuni externe (4%). În comparație cu media națională, județul Bacău înregistrează o pondere mai ridicată a deceselor prin afecțiuni digestive, respectiv o pondere mai scăzută a deceselor prin afecțiuni oncologice și de aparat circulator.

Figura 5.14 - Principalele cauze de deces la nivelul județului Bacău, în anul 2015

Sursa: DSP Bacău

Durata medie a vieții locuitorilor județului Bacău a crescut semnificativ în perioada 2007-2015, de la 71,9 ani, la 74,2 ani, dar rămâne sub media regională (75,1) și națională (75,4). De asemenea, se remarcă diferențe majore între sexe (70,5 ani la bărbați și 78,2 ani la femei), precum și între mediile de rezidență (76,3 ani în urban și 72,5 ani în rural). Această tendință de creștere a speranței de viață poate fi pusă pe seama accesului mai ridicat al populației la infrastructură și servicii medicale noi, precum și la noi scheme de tratament.

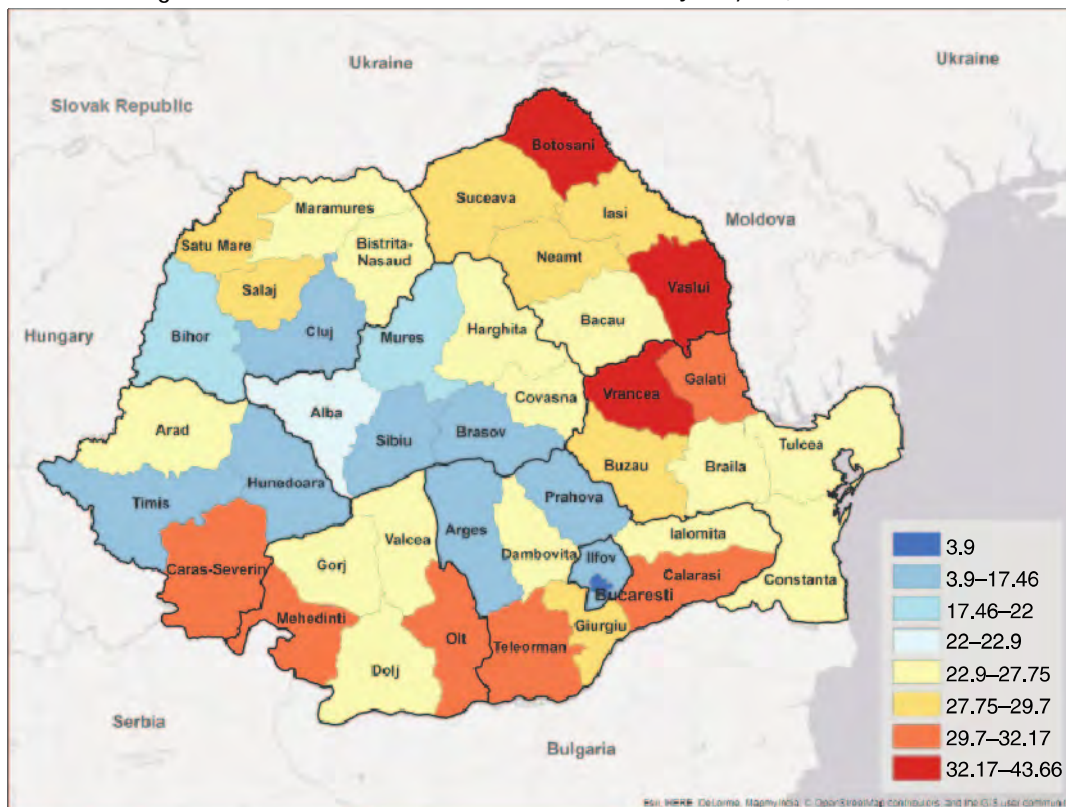
De asemenea, mortalitatea infantilă a înregistrat un regres semnificativ, de la 13,5 decedați/1000 de născuți vii, în 2007, la 8,2 în 2015 (valoarea similară cu media națională – 8 și regională – 8,6), dar continuă să fie mai ridicată în mediul rural (9,8), unde accesul la servicii medicale de calitate e mai redus, față de mediul urban (6,3)¹. Cele mai multe decese în rândul copiilor cu vârsta de sub 1 an, s-au înregistrat, în termeni absoluți, în comunele Doftena (19), Corbasca (15), Sascut (13), Coțofănești (12), Balcani, Răcăciuni și Berzunți (11) etc.

5.4. Infrastructura de asistență socială și servicii sociale

Conform estimărilor Băncii Mondiale, care a realizat o hartă a sărăciei la nivel național, pe baza datelor de la recensământul din 2011 și a datelor EU-SILC colectate de INS în anul 2012, județul Bacău are o rată a riscului de sărăcie medie în context național, respectiv redusă în context regional, fiind inferioară celei înregistrate de celelalte 5 județe din regiunea Nord-Est (care rămâne cea mai săracă regiune din țară). Totuși, studiul indică faptul că aproximativ 25% din populația județului trăiește cu mai puțin de 60% din venitul național mediu echivalat după transferuri sociale.

¹ Idem

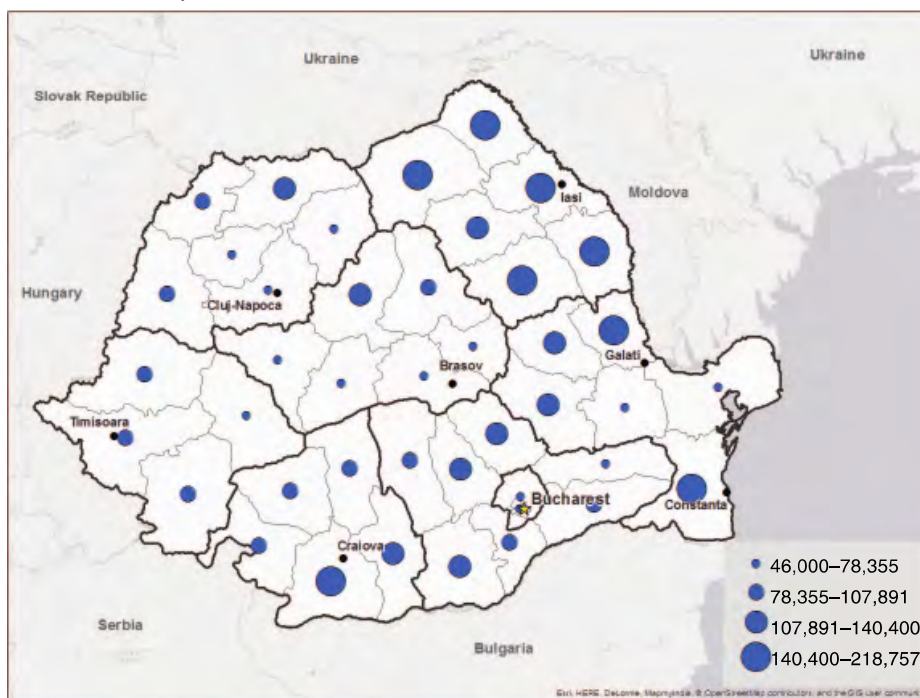
Figura 5.15 - Harta riscului de sărăcie la nivel județean, în anul 2012

Sursa: Banca Mondială

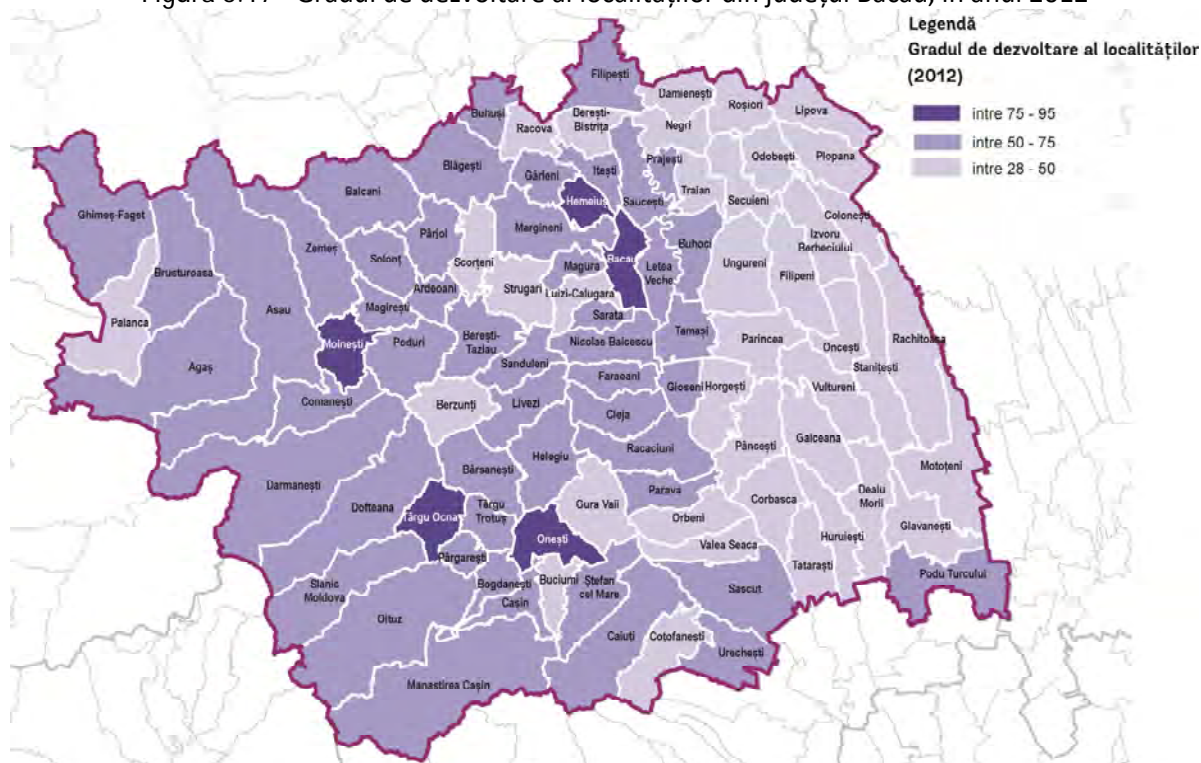
Totuși dacă datele sunt privite în termeni absoluți, respectiv prin prisma numărului de persoane aflate în risc de sărăcie, județul Bacău se poziționează în rândul primelor 10 județe din țară, alături de Dolj, Galați, Vaslui, Iași, Suceava, Botoșani sau Constanța.

Figura 5.16 – Harta persoanelor aflate în risc de sărăcie la nivel județean, în anul 2012

Studiile efectuate de Prof. Univ. Dr. Dumitru Sandu, de la Universitatea din București, în colaborare cu Banca Mondială, care au calculat un indice de dezvoltare umană locală, tot pe baza datelor de la recensământul din 2011 (în care analizează capitalul total al fiecărei UAT din România, funcție de stocul de educație, speranța de viață, media de vârstă a populației, suprafața locuibilă, numărul de autoturisme, consumul de utilități etc.), confirmă disparitățile intra-județene mari dintre UAT-uri. Astfel, centrele urbane (Bacău, Onești, Moinești, Târgu Ocna, Comănești), precum și o serie de localități rurale din imediata apropiere a acestora (Hemeiș, Măgura) au un nivel de dezvoltare mult mai ridicat decât comunele din partea de est a județului, o zonă exclusiv rurală și îndepărtată de orașe. Conform acestor date, comunele cu cel mai scăzut nivel de dezvoltare din județul Bacău sunt Filipeni, Dămieniști, Vultureni, Găiceana, Colonești, Coțofănești, Motoșeni, Lipova, Oncești, Tătăraști, Izvoru Berheciului, Valea Seacă, Răchitoasa, Secuieni, Huruiești, Roșiori, Parincea, Negri și Odobești. Un aspect pozitiv de remarcat aici este că toate UAT-urile din județ au înregistrat în 2011 un indice de dezvoltare mai ridicat decât cel din anul 2002.

Figura 5.17 - Gradul de dezvoltare al localităților din județul Bacău, în anul 2012

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor Băncii Mondiale și ale Prof. Univ. Dr. Dumitru Sandu

Atlasele zonelor urbane, respectiv rurale marginalizate din România, elaborate recent tot de Banca Mondială, indică următoarele concluzii relevante pentru județul Bacău:

- majoritatea satelor din partea de est a județului Bacău sunt comunități rurale marginalizate cu o pondere redusă a populației de etnie romă;
- în zona de sud a județului există un număr relativ mare de comunități rurale marginalizate cu o pondere ridicată a populației de etnie romă;
- comunitățile rurale marginalizate cu populația cea mai numeroasă sunt Temelia (comuna Gura Văii), Rădeana (Ștefan cel Mare), Dragomir (Berzunți), Poiana Negustorului (Blăgești), Colonești, Băcioiu și Scărișoara (Corbasca), Coțofănești, Bâlca și Tămășoia (Coțofănești), Săhăndor (Horgești), Mălosu (Lipova), Oituz, Scurta (Orbeni), Rădoia (Parava), Dienenț (Pâncești), Budești (Plopana), Gâșteni (Răcăciuni), Slobozia (Stănișești), Valea Seacă și Cucova (Valea Seacă), Răcăuți (Buciumi)

Figura 5.18 – Comunitățile rurale marginalizate din județul Bacău

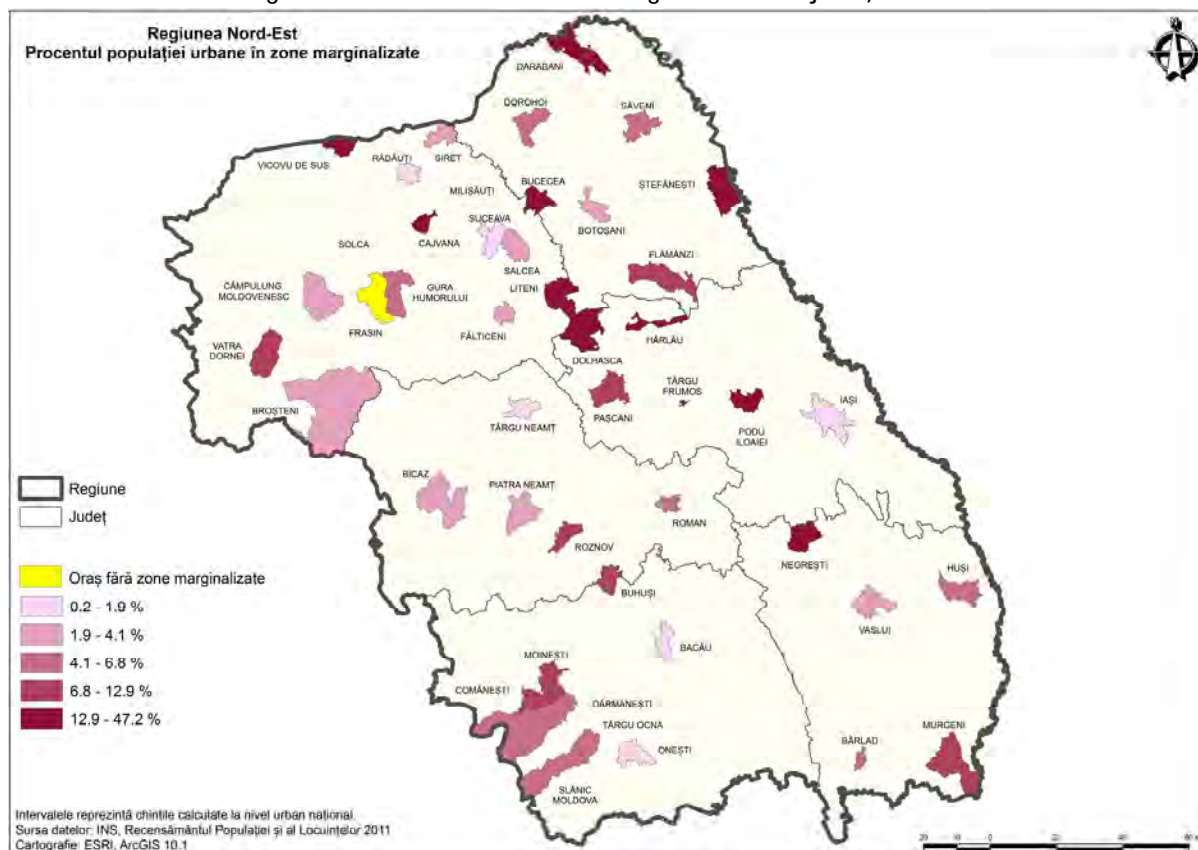

Sursa: Banca Mondială. Atlasul zonelor rurale marginalizate din România

- 37% din populația urbană a județului Bacău trăiește în zone dezavantajate (peste procentul înregistrat în cazul orașelor din județele Iași și Neamț, dar sub cel din Botoșani, Suceava și Vaslui), mai ales din perspectiva capitalului uman și a ocupării, iar 3,4% în zone marginalizate (penultimul loc la nivel regional, o pondere mai redusă fiind înregistrată doar în Iași);
- peste 75% din populația stabilă a orașelor Dărmănești și Slănic-Moldova, respectiv peste 50% din cea a municipiului Moinești și a orașelor Buhuși, Comănești și Târgu Ocna trăiește în zone dezavantajate, în timp ce în cazul municipiilor Bacău și Onești această pondere este de circa 25%;
- zonele urbane dezavantajate din perspectiva locuirii sunt localizate mai ales în Slănic-Moldova și Bacău, cele cu probleme de ocupare în Moinești, Dărmănești, Buhuși și Târgu Ocna, iar cele cu deficiențe legate de capitalul uman în Dărmănești, Slănic-Moldova, Comănești și Târgu Ocna;
- cea mai mare pondere a populației urbane marginalizate se înregistrează în orașele Buhuși (10,8%), Moinești (9,4%), Comănești (7,5%) și Slănic-Moldova (6,7%);
- autoritățile locale din județ au identificat zone urbane de tip ghetou cu blocuri în municipiul Bacău (de ex. cartierele Milcov, Cremenea, Aviatori, Republicii, Gării), Moinești (Bloc E1 și E2), Onești (Blocul "Evazatul", Str. Victor Babeș), Buhuși (Colonia

Bistriței, Bloc NATO, Poarta Fabricii), Comănești (Zăvoi); zone de tip mahala cu adăposturi improvizate în Moinești (Str. Ștefan Luchian, Str. Mihail Sadoveanu); zone de tip mahala cu case în Comănești (cartierele Supan și Vermești) și Dărmănești (Valea Uzului); zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori în Comănești (Pârăul Sec și Clădirea Socială "Carpați").

Figura 5.19 1– Zonele urbane marginalizate din județul Bacău

Sursa: Banca Mondială. Atlasul zonelor urbane marginalizate din România

Datele statistice ale ANPIS aferente anului 2016 indică faptul că un număr foarte mare de locuitori ai județului Bacău sunt dependenți de diferitele forme de prestații sociale acordate de la bugetul de stat, după cum urmează:

- 11.300 de familii (+58% față de anul 2011), cu peste 30.000 de persoane (circa 5% din populația stabilă a județului) beneficiază de venit minim garantat – locul IV la nivel național;
- 15.100 de familii (-7%) cu peste 28.000 de copii beneficiază de alocații de susținere a familiei, 20% dintre acestea fiind familii monoparentale, iar 85% provenind din mediul rural;
- 130.300 de copii (-7%) beneficiază de alocație de stat – locul IV la nivel național;
- 3.400 de persoane (-32%) beneficiază de indemnizații pentru creșterea copilului;
- 900 de persoane (+233%) beneficiază de stimulent lunar pentru inserția copilului.

La nivelul județului Bacău sunt înregistrate peste 18.000 de persoane cu handicap (aproape 3% din populația stabilă), dintre care circa 1.900 sunt copii, dintre care doar 800 sunt instituționalizate, restul beneficiind de buget complementar (16.400) sau indemnizație lunară în cazul handicapului grav și accentuat (13.600), precum și de plata însoțitorilor în aproape 1.200 de cazuri.

Numărul pensionarilor din județ este de peste 141.000 (23% din populația stabilă), majoritatea acestora având venituri reduse. Un număr de peste 400 de persoane cu HIV/SIDA primesc indemnizație lunară de hrană. Circa 500 de copii sunt ocrotiți în sistem rezidențial, dintre care

jumătate au dizabilități, și 1.200 în sistem familial (plasați la asistenți maternali, rude, în tutelă, în plasament la familie sau alte persoane. Pe de altă parte), 200 de tineri părăsesc anual sistemul de protecție, 200 de copii abuzați și neglijăți sunt protejați în regim de urgență din cei 800 pentru care se sesizează astfel de situații, 20 sunt încredințați pentru adopție, 30 locuiesc în stradă, iar 7.500 au părinți plecați în străinătate.

Numărul de cazuri de violență în familie raportate anual este de aproape 200, iar numărul de infracțiuni intrafamiliale ajunge la peste 1.000 (locul IV la nivel național). De asemenea, circa 172.000 de locuitori ai județului (28% din populația stabilă), dintre care cei mai mulți pensionari și alte persoane cu venituri reduse sau lipsite de venituri, șomeri, persoane cu dizabilități, beneficiază de ajutoare alimentare anuale în cadrul programului POAD al Uniunii Europene.

Prin urmare, numărul mare de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială și care beneficiază deja de diferite servicii sociale și beneficii este foarte mare în raport cu numărul organizațiilor active în acest domeniu. La nivel județean există circa 70 de furnizori acreditați de servicii sociale, dintre care mai bine de jumătate sunt privați (ONG-uri), iar restul sunt servicii publice furnizate de UAT-uri (prin direcțiile și serviciile publice de asistență socială), de DGASPC și de alte instituții publice (de ex. penitenciare și școli de reeducare). De remarcat aici este și faptul că peste jumătate dintre primăriile din județ nu au serviciile publice de asistență socială acreditate sau acestea funcționează la un nivel necorespunzător din perspectiva resurselor alocate, cele mai mari probleme fiind înregistrate în mediul rural, unde există și cel mai mare risc de excluziune socială. Dintre furnizorii de servicii sociale acreditați la nivel județean, 46% furnizează servicii pentru copii, 27% pentru vârstnici, 11% doar pentru adulți și 7% pentru tineri.

În condițiile în care sectorul privat de servicii sociale este încă subdezvoltat, iar peste jumătate dintre SPAS-uri sunt neacreditate și lipsite de resurse, **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului (DGASPC)** din subordinea Consiliului Județean Bacău rămâne principalul actor din domeniu. Aceasta este o instituție publică cu personalitate juridică care oferă asistență și sprijin pentru copii, familie, persoane singure, persoane vârstnice, persoane aflate în nevoie, abuzate, marginalizate sau cu dizabilități.

În cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, funcționează următoarele substructuri:

a) pentru adulți:

- Serviciul pentru Îngrijire de tip Familial în domeniul Asistenței Sociale a Persoanelor Adulte
- Serviciul pentru Îngrijire de tip Rezidențial în domeniul Asistenței Sociale a Persoanelor Adulte (Centrul de îngrijire și asistență a persoanelor cu dizabilități "Costache Negri" Târgu Ocna; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanei cu Dizabilități Târgu Ocna; Complex de servicii comunitare pentru persoane cu handicap neuropsihic Filipești; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu Dizabilități "Condorul" Bacău; Centru de recuperare și reabilitare a persoanelor cu handicap Comănești; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanei cu Handicap Ungureni; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Răcăciuni; Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârstnice Răchitoasa; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică "Pietricica" Comănești; Centrul de îngrijire și asistență a persoanei cu dizabilități Comănești; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești; Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională „Miorița” Parincea)
- Biroul de Prestații Sociale pentru Persoane cu Handicap
- Secretariatul Comisiilor pentru Protecția Copilului și de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap
- Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Handicap

- Presedintele Comisiei Județene de Evaluare a Persoanelor cu Handicap pentru Adulți
- b) pentru copii:
  - Complexul de servicii sociale pentru intervenție specializată în situații de urgență în domeniul protecției copilului și a drepturilor copilului Bacău
  - Centrul pentru servicii de tip familial
  - Serviciul pentru îngrijire de tip rezidențial în domeniul protecției copilului (Centrul de Primire în Regim de Urgență a Copilului, Adăpostul de zi și de noapte pentru copilul străzii "Morcoveață", Centrul Maternal, Centrele rezidențiale „Henri Coandă”, "Ghiocelul", "Pro Familia" și "Pinocchio")
  - Serviciul de evaluare complexă a copilului cu dizabilități
  - Serviciul adopții
  - Secretariatul Comisiei pentru protecția copilului
  - Centrul de consiliere și sprijin pentru părinți și copii
  - Rețeaua de apartamente "Casa Mea"
  - Serviciul Management de Caz

La nivelul anului 2015, de serviciile instituției beneficiau peste 21.000 de locuitori ai județului Bacău, după cum urmează: 528 de copii/tineri beneficiari ai sistemelor de tip rezidențial, 1.231 de copii/tineri beneficiari ai serviciilor specializate de tip familial, 200 de copii și familiile lor beneficiari de servicii de sprijin pentru prevenirea situațiilor de risc prin îmbunătățirea condițiilor de locuire și responsabilizarea părinților, 534 de copii cu dizabilități beneficiari ai serviciilor de recuperare, 931 de persoane adulte cu dizabilități și vârstnici beneficiari în servicii rezidențiale, 9.642 de persoane pentru care s-au eliberat certificate de încadrare în grad de handicap (din care 2.952 de cazuri noi), 18.050 de persoane cu handicap neinstituționalizate beneficiare de drepturi financiare și facilități, 26 de adopții finalizate, 197 de copii și tineri care au părăsit sistemul de protecție specială (dintre care 54 de copii reintegrați în familie).

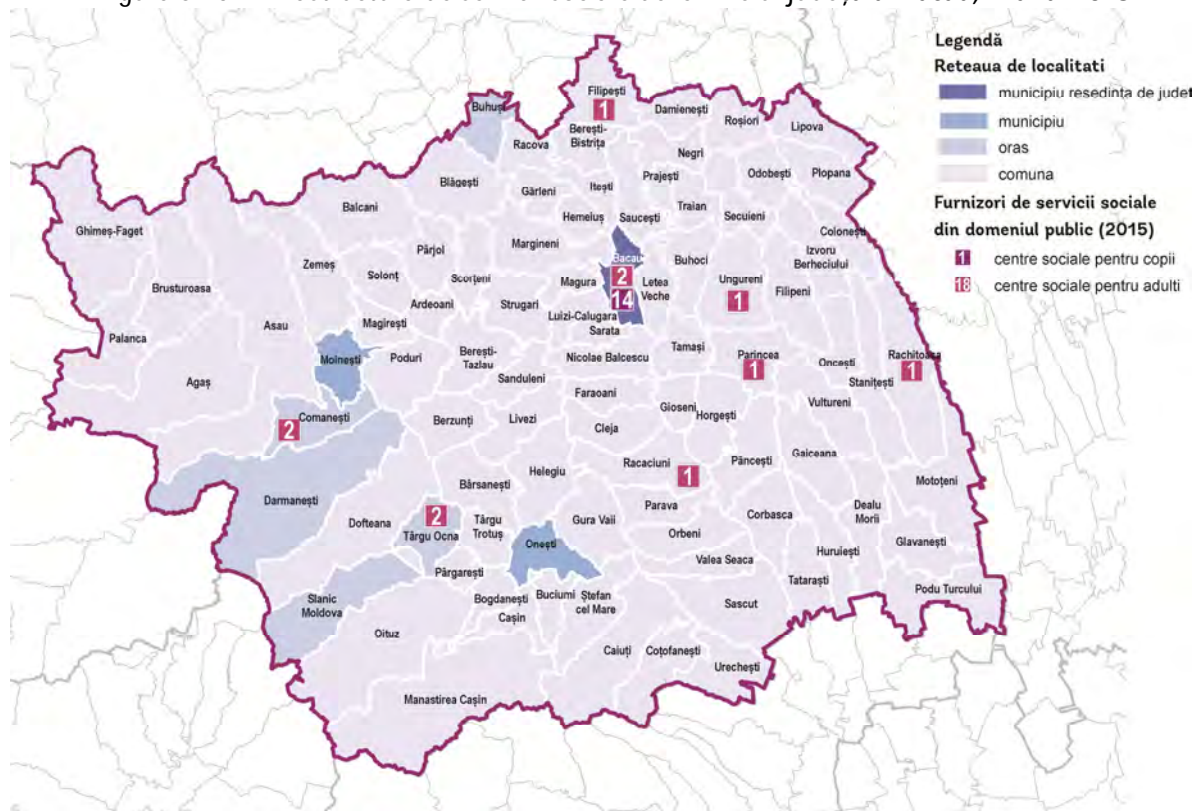
Numărul de angajați al instituției este de 1.850, cu circa 150 mai puține decât cele existente în organigramă, dintre care 69% au participat la activități de formare profesională continuă. Nivelul de salarizare al acestora a crescut în ultimii ani, dar rămâne inferior altor servicii publice (educație, sănătate etc.). Bugetul total al instituției a fost în anul 2015 de circa 126 mil. Lei, dintre care 52% transferuri de la ministerul de profil. Cea mai mare parte a fondurilor (52%) sunt alocate pentru plata beneficiilor sociale, iar 34% pentru costurile cu personalul propriu.

DGASPC Bacău are în derulare parteneriate cu ONG-uri precum SERA România și Fundația "Hope and Homes for Children Romania" care vizează cu precădere prevenirea separării copilului de familie. Circa 200 de copii beneficiază de pachete de servicii în urma acestor două parteneriate. De asemenea, instituția colaborează cu Fundația "Romanian Angel Appeal" pentru integrarea copiilor cu TSA, cu Asociația Creștină de Caritate, Misiune și Ajutor "Betania", cu Fundația de Sprijin Comunitar și cu "SOS Satele Copiilor Hemeius,,.

Instituția a derulat în anul 2015 un număr de 12 proiecte, dintre care 5 în calitate de beneficiar și 7 în calitate de partener. Acestea au beneficiat de finanțare nerambursabilă prin POS DRU 2007-2013, SEE 2009-2014, de la Fundația "SERA România", UNICEF România, Fonduri Norvegiene. Acestea au vizat furnizarea de servicii de consiliere, orientare și calificare profesională pentru persoanele cu dizabilități, persoanele de etnie romă și tineri care au părăsit sistemul de protecție; dezvoltarea serviciilor destinate copiilor cu TSA și părinților acestora; promovarea serviciilor de îngrijire paleativă; facilitarea accesului copiilor afectați de migrație și a familiilor acestora la servicii sociale de bază, prevenirea și reducerea efectelor negative ale migrației; întărirea capacității autorităților publice locale de a furniza servicii de bază destinate copiilor în dificultate pentru a preveni separarea de

familie; îmbunătățirea competențelor personalului de specialitate din serviciile rezidențiale destinate protecției copilului pentru a crește șansele de integrare/reintegrare a copiilor/tinerilor instituționalizați.

Figura 5.20 - Infrastructura de servicii sociale de la nivelul județului Bacău, în anul 2015

Alți furnizori importanți de servicii sociale de la nivelul sectorului public din județul Bacău sunt:

- **Direcția de Asistență Socială a Municipiului Bacău** – care deține birouri de alocații familiale, persoane vârstnice și persoane cu handicap, prevenire și combatere a sărăciei, protecția copilului, consiliere servicii sociale, consiliere psihologică, implementare proiecte, precum și mai multe funcții suport. Aceasta administrează 4 centre zi (pentru copii de etnie romă, aflați în dificultate, cu nevoi speciale, respectiv un club al pensionarilor), un centru de îngrijire de tip familial (asistenți maternali) și un centru de cazare temporară a persoanelor fără adăpost;
- **Direcția Generală de Asistență Socială Onești** – care deține, pe lângă activitățile curente, un centru social pentru persoane vârstnice, cabinete medicale școlare și un centru de consiliere, informare și sprijin;
- **SPAS Buhuși** – cu un centru de zi pentru copii aflați în dificultate și un centru de consiliere, informare și sprijin
- **SPAS Comănești** – un centru social pentru persoanele fără adăpost, precum și un centru de consiliere, informare și sprijin;
- **SPAS Moinești** – un centru de îngrijire la domiciliu, o cantină de ajutor social și un centru de informare, consiliere și sprijin;
- **SPAS Slănic-Moldova** – un centru de informare, consiliere și sprijin;
- **SPAS-uri din mediul rural:** Colonești (centru de zi pentru copii) Corbasca (centru multifuncțional de servicii sociale pentru copii și familie), Odobești (centru de zi pentru copii), Tamași (centru de zi pentru copii), Zemeș (centru de zi educațional pentru copii cu nevoi speciale), Răcăciuni (centru de îngrijire la domiciliu și de informare și consiliere),

Brusturoasa (centru de zi pentru copii), Urechești (centru de zi pentru vârstnici și centru de informare și consiliere);

- **Centrul de Reeducare Târgu Ocna** – un centru de asistență și sprijin pentru readaptarea copiilor cu probleme psiho-sociale;
- **Penitenciarul Bacău** – un serviciu de educație și asistență psihosocială.

Dintre furnizorii privați de servicii sociale din județul Bacău fac parte: Asociația "Another Chance" Podu Turcului (centru rezidențial pentru copii și copii cu dizabilități – CTF), Asociația "Lumina" (centru de zi și de îngrijire la domiciliu pentru copii și tineri cu boli incurabile „Hospice Casa Albert” Mărgineni, centru rezidențial pentru adulții cu nevoi special Comănești), Asociația "Casa de Copii Sf. Maria" (centru rezidențial pentru copii Mărgineni și Bacău), Asociația "Copii în sânul familiei" (Centru rezidențial pentru copii Oituz), Asociația de Asistență și Educație (Centru rezidențial pentru copii Oituz), Asociația "Sf. Voievoz St. Cel Mare" (centru de îngrijire și asistență socio-medicală și centru de îngrijire la domiciliu Oituz), Asociația "Sf. Față a Domnului" (cămin pentru vârstnici Măgura), Asociația "Arca Postel" (casă de tip familial pentru copii Săucești), Asociația „Speranța Vieții" (centru de zi pentru copii Săucești), Asociația "Maica Anna Maria Adorni" Târgu Ocna (centru rezidențial pentru copii), Fundația "You are Not Alone" Nicolae Bălcescu (centru de zi pentru copii aflați în dificultate), Fundația "Sf. Ioan Calabria" Răcăciuni (centru de zi pentru copii și centru de informare și consiliere), Asociația "Sf. Voievozi" Moinești (cămin pentru vârstnici), Asociația "Casa Bunicilor Nardis" (centru de zi pentru vârstnici), Fundația "Palaghia" Comănești (centru de zi și de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici), Asociația "Robert Cole" Comănești (centru de zi pentru copii cu nevoi speciale), Asociația "Victorine le dieu" (centru rezidențial pentru copii Slănic-Moldova, centru rezidențial pentru tineri și centru maternal Onești), Asociația Creștină de Caritate și Ajutor "Ovidenia 2015," (centru de zi pentru copii Buhuși, centru de informare și consiliere Bacău), Societatea Națională de Cruce Roșie – Filiala Bacău (centru de îngrijire la domiciliu persoane vârstnice, centru de informare și consiliere), Fundația Umanitară „Dr. Luca" (centru rezidențial pentru copii Odobești), Fundația "Sf. Ioan Bosco" (centru de zi pentru copii Bacău), Organizația pentru copii și adulți cu nevoi special "Trebuie" (centru de zi Bacău), Fundația pentru Educare, Dezvoltare și Sprijin Comunitar "Ctin Brâncoveanu" (centru de zi și de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici Bacău), Fundația „Paulus Mission,, Bacău (centru de zi pentru copii), Fundația de Sprijin Comunitar (centru de zi și de îngrijiri la domiciliu pentru vârstnici Bacău, centru de primire în regim de urgență copii străzii Bacău, centre de zi pentru copii Bacău, Motoșeni, Letea Veche, Podu Turcului, Mărgineni, Dealu Morii), Fundația "Episcop Melchisedec" (centru de prevenire, evaluare, informare persoane dependente de alcool și droguri, centru de zi pentru copii, centru de consiliere și informare, centru de îngrijiri la domiciliu pentru vârstnici Bacău), Asociația Umanitară „Acoperământul Maicii Domnului" (centru rezidențial pentru vârstnici Bacău), Societatea Handicapaților Fizic (centru de excelență pentru tineri Bacău), Asociația "Trust Orfelinat Ungureni,, (centru de integrare pentru tineri Bacău), Asociația "Sprijin pentru Părinți" (centru de zi pentru copii cu handicap Bacău), Asociația "Repere" (centru de consiliere și sprijin Bacău), Asociația "Ovidiu Rom" (centru de consiliere Bacău), Asociația "Misionarele Calității" (centru de recuperare și reabilitare persoane cu handicap Bacău), Asociația "Lizuca" (centru de informare, consiliere și sprijin Bacău), Asociația „Teologumena" (centru de îngrijire la domiciliu persoane vârstnice Bacău), Asociația Comunitară "Brațele părintești" (centru de zi și centru de îngrijire la domiciliu persoane vârstnice Bacău), Asociația "Caritas" (centru de informare și consiliere, locuințe protejate pentru vârstnici Bacău), ANSR – Filiala Teritorială a Surzilor (centru de consiliere și sprijin Bacău), Asociația Nevăzătorilor din România (centru de zi Bacău), Asociația Creștină de Caritate, Misiune și Ajutor "Betania" (centru de informare și consiliere părinți cu copii cu TSA, centru de asistență pentru victimele traficului de persoane, centru de consiliere, informare și sprijin pentru familii și copii, centru de zi pentru copii cu TSA, centru de integrare tineri Bacău), Asociația "Hedonys" (centru de consiliere, informare și sprijin persoane cu handicap Bacău), Asociația de Sprijin a Copiilor cu Handicap Neuromotor (centru de zi pentru recuperare neuromotorie Bacău) etc.

UAT-urile și ONG-urile active în domeniul serviciilor sociale la nivelul județului Bacău au accesat, în perioada de programare 2007-2013, fonduri nerambursabile din POR pentru 11 proiecte din domeniul extinderii, reabilitării, modernizării și dotării infrastructurii de servicii sociale, după cum urmează: Primăria Bacău (Centrul Social de Îngrijire Persoane fără Adăpost, Centru de cazare temporară persoane fără adăpost, Imobil locuințe sociale), Primăria Moinești (Centru Social), Comănești (Centrul de Tineret și Centrul 5), Buhuși (infrastructură socială Cartier Vest), Onești (Centrul Social Slobozia și Căminul pentru Persoane Vârstnice), Fundația "Sf. Ioan Bosco" Bacău (Centrul de zi "Dominic Savio"). Alte investiții similare au fost realizate cu fonduri de la bugetul de stat, de la bugetele locale, dar și fonduri private ale ONG-uri sau din sponsorizări.

5.5. Concluzii, probleme și tendințe

- Fondul construit se dezvoltă alert și se modernizează cu precădere în zona periurbană a municipiului Bacău (Hemeiuș, Mărgineni, Letea Veche, Săucești, Măgura etc.), unde presiunea imobiliară din oraș a condus la un fenomen de suburbanizare tot mai accentuat. În aceste zone se înregistrează însă și cele mai mari probleme în ceea ce privește planificarea urbanistică a acestei dezvoltări (de ex. prin juxtapunerea unor funcțiuni incompatibile, locuințe printre clădiri industriale, comerciale etc.), precum și asigurarea infrastructurii tehnico-edilitare și a echipamentelor publice aferente noilor zone rezidențiale, costurile cu acestea fiind suportate adesea de către proprietari.
- Centrele urbane, exceptând cazul orașelor Dărmănești și Slănic-Moldova, au un țesut urban preponderent de locuire colectivă, în blocuri ridicate în perioada comunistă, standardizate, cu suprafețe mici și confort redus, realizate din materiale ineficiente energetic, cu fațade degradate și spații adiacente de slabă calitate, în termeni de igienă, spații verzi, locuri de socializare, de joacă, locuri de parcare, iluminat public etc. O parte dintre blocuri au fost reabilitate cu fonduri europene, guvernamentale și ale proprietarilor, dar procesul nu a fost finalizat.
- În zonele exclusiv rurale, mai ales în cele îndepărtate de oraș, fondul construit, deși constituit în pondere covârșitoare din locuințe individuale, mai spațioase, dispunând de curți generoase, este învechit, realizat din materiale vulnerabile la hazarde (chirpici, lemn), deficitar din perspectiva dependențelor (baie, bucătărie, toaletă) și a accesului la utilități. O situație similară se înregistrează chiar și în cazul zonelor periferice ale orașelor mici din județ, care păstrează încă un aspect tipic rural.
- În pofida investițiilor publice și private realizate în ultimii ani în lucrări de infrastructură, respectiv în modernizarea fondului locativ, județul Bacău se remarcă încă în context național printr-o pondere ridicată a locuințelor neconectate la rețele de apă potabilă (33%), canalizare (42%), gaze naturale (58%) și chiar electricitate (2-3%). Pe lângă necesarul de investiții în extinderea acestor rețele, mai ales în mediul rural, puterea de cumpărare redusă a populației face ca mulți cetățeni să nu poată beneficia de astfel de utilități.
- Exodul forței de muncă și sporul natural negativ a condus la un fenomen de creștere a numărului de locuințe neocupate până la peste 15% din total, numărul acestora depășind chiar 20-30% din totalul fondului locativ în mai multe localități rurale.
- În județul Bacău există disparități importante în ceea ce privește accesul la educație între diferitele categorii de localități. Astfel, municipiul Bacău este singurul care oferă posibilitatea urmării unor cursuri universitare sau postuniversitare, învățământul postliceal este disponibil

în doar 4 centre urbane, cel liceal și profesional în 6 orașe și 5 comune, iar cel antreprenorial în doar 4 orașe. În peste 90% dintre comune sunt disponibile doar școli și grădinițe, adesea doar în centrul de comună. Pe de altă parte, promovabilitatea la examenele de Evaluare Națională și Bacalaureat este net superioară în mediul urban, în timp ce în mediul rural sunt mai frecvente cazurile de absenteism, abandon școlar și mai scăzută ponderea cadrelor didactice calificate.

- Ofera educațională din județ nu este corespunzător corelată cu cerințele pieței muncii. Cele mai multe locuri disponibile sunt în liceele cu profil teoretic, preferate de majoritatea absolvenților de gimnaziu, care apoi se îndreaptă către marile centre universitare. În schimb, angajatorii locali oferă mai ales posturi pentru persoane cu studii medii, fiind nevoiți astfel să deruleze inclusiv programe de formare la locul de muncă, în condițiile în care numărul de absolvenți de școli profesionale a scăzut cu circa 60% față de 2007.
- Învățământul postliceal, cu precădere cel sanitar privat, s-a dezvoltat continuu în ultimii ani, ca o alternativă pentru absolvenții de liceu care nu au promovat Bacalaureatul sau nu vor să urmeze studii superioare. Totuși, cei mai mulți absolvenți de astfel de studii emigrează, accentuând deficitul de personal sanitar cu studii medii din sectorul public local.
- Rata abandonului școlar este în scădere, în principal ca urmare a implementării unor măsuri de către administrația centrală, județeană și locală, precum programele sociale (corn, lapte, fructe, rechizite, Bani de Liceu, burse profesionale etc.), programul "A doua șansă", proiectul-pilot UNICEF de incluziune socială a peste 50.000 de copii din județ etc. Cu toate acestea, abandonul școlar se menține ridicat în cazul învățământului liceal și profesional, mai ales în rândul tinerilor din mediul rural și de etnie romă proveniți din familii cu venituri reduse, monoparentale etc.
- Numărul de cadre didactice este în scădere, pe fondul restructurării rețelei educaționale, dar și a atractivității tot mai reduse a unei cariere în domeniu pentru absolvenții de studii superioare. Circa 20% dintre acestea nu sunt titulare, cele mai mari probleme fiind întâlnite în zonele rurale greu accesibile, unde condiții materiale și de practicare a navetei (circa 1.500 de cazuri) sunt limitative. Procentul cadrelor didactice care participă la programe de formare continuă derulate de CCD este încă redus, de circa 20-25%, mai ales în mediul rural.
- La nivelul județului Bacău sunt autorizați aproape 20 de furnizori de programe de formare profesională continuă, însă numărul de participanți la acestea se menține la un nivel foarte scăzut, exceptând cazurile în care cursurile sunt furnizate gratuit în cadrul diverselor programe.
- Serviciile medicale specializate furnizate la nivelul județului sunt concentrate în mediul urban. Toate spitalele (exceptând spitalul privat din Podu Turcului) și serviciile de urgență sunt amplasate în orașe, 50% dintre paturile de spital regăsindu-se doar în municipiul Bacău. Tot în aceste localități funcționează și numeroase ambulatorii, clinici private, laboratoarea de analize, cabinete de specialitate etc. În altă ordine de idei, în majoritatea comunelor din județ sunt furnizate doar servicii de medicină de familie pentru persoanele asigurate, cu personal insuficient și cu o dotare precară, existând un număr de numai două centre de permanență. Circa 20% dintre comune nu dispun de farmacii, iar 50% de cabinete stomatologice, context în care mulți locuitori sunt nevoiți să se deplaseze în centrele urbane pentru astfel de servicii. În acest context, speranța de viață a populației este mai redusă cu circa 3 ani față de mediul urban.

- În perioada de programare 2007-2013, s-au derulat lucrări importante de extindere, reabilitare, modernizare și dotare a unor ambulatorii, secții de spital și unități de primire a urgențelor – cu fonduri europene, de la bugetul de stat, al CJ, de la bugete locale sau din fonduri proprii. Cu toate acestea, unitățile spitalicești din județ necesită dotarea cu aparatură medicală modernă, dar și lucrări suplimentare de reabilitare, modernizare, dotare, creștere a eficienței energetice și producere a energiei din surse alternative etc.
- Sectorul sanitar public se confruntă cu un deficit acut de medici și personal cu studii medii, nivelul redus de salarizare și condițiile de lucru determinând mulți specialiști să emigreze sau să se îndrepte către sectorul privat. Numărul de asistenți medicali comunitari și de mediatori sanitari este foarte redus în comparație cu numărul persoanelor de etnie romă expuse riscului de excluziune socială de la servicii de sănătate.
- Județul Bacău înregistrează o rată a sărăciei medii în context național și redusă în context regional (ultimul loc). Totuși, circa ¼ dintre locuitori trăiesc cu mai puțin de 60% din venitul național mediu, ceea ce înseamnă în termeni absoluți aproximativ 150.000 de persoane, cele mai multe provenind din mediul rural.
- În perioada de programare 2007-2013, la nivelul județului au fost implementate peste 20 de proiecte cu finanțare nerambursabilă din POS DRU și SEE, care au vizat măsuri de incluziune socială a unor grupuri vulnerabile, precum și 11 proiecte cu finanțare POR pentru investiții în infrastructura de servicii sociale.
- Riscul de excluziune socială este substanțial mai ridicat în comunitățile rurale, cu precădere în cele în care există și o pondere ridicată a populației de etnie romă. Aceste localități sunt amplasate, în general, la distanțe mari față de principalele centre urbane, în partea de est și de sud a județului. Pe de altă parte, cea mai mare pondere a populației urbane care trăiește în zone defavorizate și marginalizate se înregistrează în orașele mici, în timp ce municipiul Bacău are cel mai redus risc de excluziune socială. Cu toate acestea, cei mai mulți furnizori de servicii sociale acreditați activează în municipiul reședință de județ și nu în zonele cele mai problematice din perspectiva excluziunii.

5.6. Analiza SWOT

Puncte tari	Justificare
Existența unui fond de locuințe variat, aflat în continuă dezvoltare	În perioada 2007-2015, numărul total de locuințe din județ a crescut cu 6,7%, numărul camerelor de locuit cu 12,7%, iar suprafața locuibilă a acestora cu 28,9%. Cele mai multe locuințe noi s-au ridicat în comunele din jurul municipiului Bacău. Doar la nivelul municipiului Bacău s-au reabilitate termic cu fonduri guvernamentale / europene circa 250 de blocuri de locuințe, după anul 2008.
Ofertă educațională diversificată, la toate nivelurile de studii	La nivelul județului există unități de învățământ publice și private la toate nivelurile de studii, de la antepreșcolar, la postuniversitar, prin intermediul a două universități, cu 6 facultăți, 38 de programe de licență și masterat și 3 de doctorat.
Performanțe școlare deosebite (rată de promovabilitate peste media	Rata de promovabilitate la Evaluarea Națională și Bacalaureat a depășit 75% în ultimii ani, ceea ce poziționează județul Bacău pe unele dintre primele locuri la nivel național. Județul

națională, rezultate bune la olimpiade și concursuri internaționale)	Bacău se află în topul primelor 10 județe din România funcție de numărul olimpicilor naționali și internaționali din diferite domenii.
Ofertă de servicii medicale publice și private diversificată	Numărul de paturi din clinicile private a crescut cu 60% față de anul 2007, fiind extinsă și rețeaua de cabinete medicale și stomatologice, laboratoare, farmacii etc.
Parteneriatele public-private pentru furnizarea de servicii sociale	DGASPC are încheiate parteneriate cu diferite ONG-uri active la nivel județean (SERA România, Hope and Homes for Children, Betania etc.) pentru a furniza servicii sociale diferitelor categorii de beneficiari, mai ales copii.
Puncte slabe	Justificare
Deficitul de locuințe sociale și pentru tineri	Doar la nivelul municipiului Bacău există circa 5.000 de cereri de locuințe sociale și pentru tineri, de circa 3 ori mai multe decât fondul de locuințe administrate de municipalitate. În ultimii ani s-a construit un număr nesemnificativ de locuințe ANL.
Calitatea redusă a locuirii de la nivelul marilor ansambluri de locuințe colective din mediul urban și din noile dezvoltări imobiliare suburbane	În orașele din județ există peste 6.000 de blocuri de locuințe ridicate în perioada comunistă, care au suprafețe reduse, fațade degradate și spații adiacente neatractive. În plus, mai puțin de jumătate dintre locuințele construite în comunele din jurul municipiului Bacău care au cunoscut un boom imobiliar în ultimele două decenii sunt conectate la rețele de apă, canalizare și gaze naturale, majoritatea folosind sisteme proprii dezvoltate de proprietari.
Numărul mare de clădiri de locuit cu risc seismic ridicat	În localitățile urbane din județ au fost expertizate aproape 100 de clădiri de locuit, majoritatea blocuri din Bacău și Moinești, care prezintă risc seismic, dintre care una singură a fost consolidată.
Existența unor zone urbane și rurale dezavantajate / marginalizate din perspectiva locuirii	În județ există cartiere din mediul urban și sate care au fond locativ impropriu (de tip ghetou sau de locuire informală), în care trăiesc persoane cu risc sporit de excluziune socială, mai ales de etnie romă.
Gradul redus de dotare cu instalații și dependențe al locuințelor din mediul rural	33% dintre locuințele din județ nu dispun de apă curentă, 42% de canalizare, 58% de gaze naturale, 49% de toaletă cu apă, 3% de electricitate, iar 60% de încălzire centrală – cele mai mari deficiențe fiind întâlnite în localitățile rurale relativ izolate de centrele urbane și de coridoarele de transport, cu un nivel redus de dezvoltare socio-economică
Infrastructura educațională echipată deficitar	Circa 100 de unități de învățământ din județ nu au reușit să obțină autorizația sanitară din cauza diferitelor probleme legate de accesul la apă și canalizare, degradarea clădirilor, condițiile improprii de studiu din interiorul acestora, mobilierului învechit etc. O problemă majoră este și cea a facilităților sportive din școli, existând în medie o sală de gimnastică la circa 800 de elevi și niciun bazin de înot didactic.
Promovabilitatea redusă în rândul școlilor din zonele cu populație romă și a liceelor tehnologice	Rata de promovabilitate la Bacalaureat în liceele tehnologice, cu precădere în cele din mediul rural, nu depășește, în general, 50%. O situație similară se înregistrează și la Evaluarea Națională, mai ales în cazul unor școli generale cu un număr mare de elevi de etnie romă, cei mai expuși riscului

	de abandon și absenteism.
Rata ridicată a abandonului școlar în rândul grupurilor devaforizate, mai ales în învățământul tehnic și profesional	Peste 400 de elevi din județ abandonează anual studiile, cei mai mulți dintre aceștia provenind din mediul rural, din familii cu venituri reduse, monoparentale și de etnie romă. Abandonul școlar a scăzut, per ansamblu, față de 2007, însă se menține ridicat la nivelul liceal, profesional și postliceal.
Nivelul insuficient de adaptare al ofertei educaționale la structura pieței muncii de la nivel județean	În pofida existenței unor planuri județene pentru învățământ bine fundamentate, oferta educațională nu este încă adaptată corespunzător la cerințele pieței muncii, situație invocată și de mulți angajatori din județ. Un procent de 51% dintre locurile pentru absolvenții de gimnaziu sunt în licee cu profil teoretic, în timp ce peste 90% dintre locurile de muncă vacante se adresează persoanelor cu studii medii. Absolvenții de licee teoretice se îndreaptă, în schimb, cu prioritate către centrele universitare mari din țară (București, Iași).
Restructurarea rețelei de unități sanitare din sectorul public și dotarea deficitară cu aparatură modernă a spitalelor publice	Numărul de paturi de spital din sectorul public a scăzut cu 8% față de anul 2007, numărul acestora la 100.000 de locuitori fiind inferior medie regionale și județene. Spitalul din Podu Turcului a fost desființat, trecând ulterior în administrare privată. Toate unitățile sanitare din județ necesită dotarea cu aparatură și instrumentar modern, la multe dintre acestea fiind necesare inclusiv lucrări de reabilitare și modernizare a secțiilor
Accesul limitat al populației rurale la servicii medicale de calitate	Unitățile spitalicești sunt concentrate în proporție de peste 90% în mediul urban, 50% dintre paturile de spital fiind disponibile în municipiul Bacău. Localitățile rurale, exceptând comuna Podu Turcului, au acces doar la un număr redus de medici de familie, 20% nu dispun de farmacie, iar circa 50% de cabinete stomatologice. În județ funcționează doar 2 centre de permanență în mediul rural, context în care spitalele din județ înregistrează circa 200.000 de internări și acordă 500.000 de consultații în ambulatoriu.
Deficitul de personal medical calificat în sectorul public	Numărul de medici din sectorul public a scăzut cu 27%, iar cel de asistenți cu 24% față de anul 2007. Doar la nivelul Spitalului Județean de Urgență există aproape 1.000 de posturi neocupate, în principal ca urmare a migrației externe și către sectorul privat, dar și a restricțiilor la angajări în sectorul public pe durata crizei.
Numărul redus de asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari	În județul Bacău există un număr de doar 13 asistenți medicali comunitari și 6 mediatori sanitari, în pofida numărului mare de persoane de etnie romă expuse riscului de excluziune socială de la sănătate.
Numărul mare de beneficiari de servicii și prestații sociale	Județul Bacău ocupă în prezent locul IV la nivel național la numărul beneficiarilor de ajutor social, respectiv la numărul de copii care beneficiază de alocație de stat și se află în top 10 județe și din perspectiva majorității tipurilor de beneficii sociale acordate.
Numărul insuficient al furnizorilor și al serviciilor sociale acreditate	În județ sunt autorizați circa 70 de furnizori de servicii sociale, dintre care aproximativ jumătate sunt publici. Circa jumătate dintre UAT-urile din județ, mai ales cele rurale, nu au servicii publice de asistență socială acreditate, context în care

	DGASPC este suprasolicitată de volumul mare de activitate. Personalul serviciilor sociale acreditate este, în general, insuficient și modest remunerat.
Oportunități	Justificare
Existența unei Strategii Naționale a Locuirii	Strategia Națională a Locuirii, elaborată de MDRAP și Banca Mondială prevede o serie de măsuri adresate mai ales persoanelor cu venituri reduse care necesită sprijin pentru achiziționarea, închirierea, consolidarea și modernizarea locuințelor. De asemenea, fondurile alocate de MDRAP programelor de construcții de locuințe ANL și sociale au crescut cu peste 50% în ultimii 2-3 ani
Disponibilitatea fondurilor guvernamentale și europene pentru creșterea eficienței energetice a locuințelor	România dispune, doar în perioada 2014-2020, de peste 2 miliarde de Euro finanțări nerambursabile pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor de locuit, prin POR
Disponibilitatea fondurilor europene și a programelor naționale pentru investiții în infrastructura educațională și accesul la servicii educaționale și de formare profesională continuă	În perioada de programare 2014-2020, investițiile în educație și formare profesională continuă, sunt susținute atât prin intervenții de tip hard (POR, PNDR), cât și soft (POCU). La acestea se adaugă și programe naționale de investiții, precum PNDL sau CNI, care dispun de finanțări în creștere în ultimii ani. În plus, alocarea de fonduri pentru programele sociale derulate de autoritățile centrale și județene (burse profesionale, bani de liceu, cornul, laptele și fructele în școli etc.) favorizează reducerea abandonului școlar.
Disponibilitatea fondurilor europene și a programelor naționale pentru investiții în infrastructura sanitară și în programele de sănătate	În perioada de programare 2014-2020, investițiile în infrastructura sanitară sunt susținute atât prin intervenții de tip hard (POR, PNDL) cât și soft (POCU). De asemenea, programe naționale precum PNDL sau CNI vor sprijini investițiile în domeniu.
Îmbunătățirea prevenției și screening-ului precoce în rândul populației	Măsurile legislative adoptate recent, precum interzicerea fumatului în spațiile publice, cele de conștientizare publică și de educare cu privire la adoptarea unui stil de viață sănătos, precum și programele derulate de instituțiile din domeniu pot conduce la scăderea incidenței apariției unor afecțiuni.
Disponibilitatea fondurilor europene și a programelor naționale pentru investiții în infrastructura de servicii sociale și în proiectele de promovare a incluziunii sociale	România dispune de finanțări nerambursabile de circa 35 de miliarde de Euro în perioada de programare 2014-2020, dintre care o parte importantă sunt adresate infrastructurii de servicii sociale (POR, PNDL) și măsurilor soft din acest domeniu (POCU), inclusiv sub forma strategiilor de tip CLLD. Disponibilitatea finanțărilor nerambursabile va stimula o mai mare implicare a UAT-urilor din județ în furnizarea de servicii sociale ar degreva activitatea DGASPC și ar asigura servicii mai eficiente la nivelul comunității.
Amenințări	Justificare
Creșterea numărului de locuințe abandonate	Județul Bacău ocupă locul II la nivel național la numărul de persoane care au emigrat în străinătate și are un spor natural negativ, ceea ce va conduce la scăderea gradului de ocupare a locuințelor și implicit la riscul de degradare a acestora.
Afectarea unui număr mare de clădiri de locuit în cazul unui seism de magnitudine ridicată	Circa 100 de clădiri de locuit au fost expertizate tehnic și prezintă risc seismic, la care se adaugă alte imobile încă neexpertizate. De asemenea, 43% dintre locuințele din județ

	sunt construite din chirpici și sunt vulnerabile la diverse hazarde.
Gradul redus de absorbție al finanțărilor nerambursabile destinate eficienței energetice a clădirilor de locuit	Implementarea proiectelor de reabilitare termică a clădirilor de locuit implică un efort de cofinanțare din partea locatarilor, în multe cazuri aceștia fiind persoane cu venituri foarte reduse, la limita subzistenței.
Scăderea accentuată a populației de vârstă școlară	În condițiile menținerii ratei natalității și migrației externe din prezent, populația de vârstă școlară a județului se va reduce drastic până în anul 2050, ceea ce va impune și o restructurare masivă a rețelei de unități școlare, investiții suplimentare în asigurarea mobilității elevilor și cadrelor didactice etc.
Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică	Scăderea natalității, migrația internă și externă, precum și creșterea duratei de viață a populației, va avea ca efect creșterea continuă a ponderii persoanelor vârstnice și implicit a presiunii asupra sistemului public sanitar.
Adâncirea fenomenului sărăciei și excluziunii sociale	În pofida creșterii economice din ultima perioadă, datele INS indică faptul că rata sărăciei este în creștere, distribuția creșterii de venituri nefiind uniformă. Cele mai expuse sunt persoanele care trăiesc din beneficii sociale (pensionari, persoane cu dizabilități, șomeri, beneficiari de ajutor social) și cele cu venituri din activități informale (de ex. fermieri din zona de subzistență).

Anexa 5.1 – Extras din Atlasul zonelor urbane marginalizate din România (MDRAP / Banca Mondială, 2015)

Municipiul Bacău

Legenda

Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate

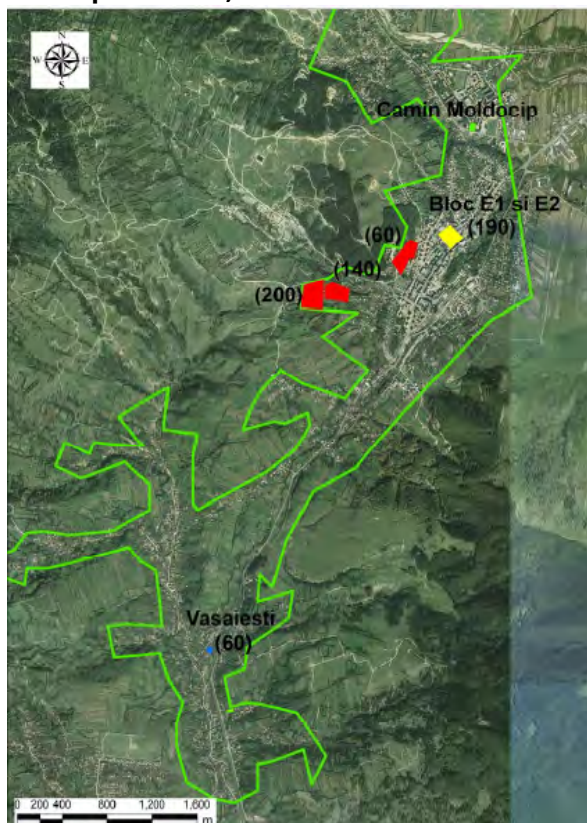
- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Municipiul Moinești

Legenda

Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate

- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Municipiul Onești

Legenda

- Limita intravilan
  - Tipuri de comunități urbane marginalizate**
  - Zone de tip ghetou cu blocuri
  - Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
  - Zone de tip mahala cu case
  - Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
  - Zone de locuințe sociale modernizate
  - Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
  - Zone mixte
- (număr) Estimare număr locuitori în zonă
- Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Oraș Buhuși

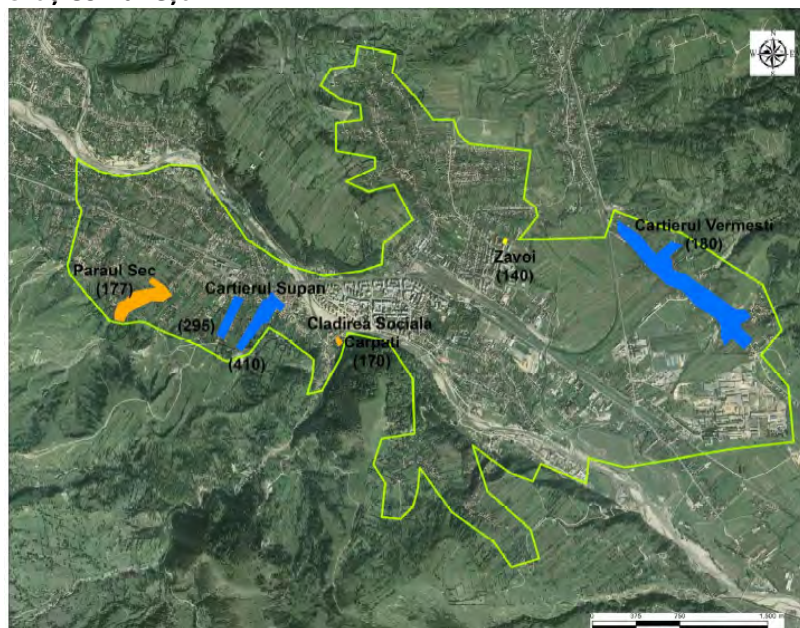

Legenda

- Limita intravilan
  - Tipuri de comunități urbane marginalizate**
  - Zone de tip ghetou cu blocuri
  - Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
  - Zone de tip mahala cu case
  - Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
  - Zone de locuințe sociale modernizate
  - Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
  - Zone mixte
- (număr) Estimare număr locuitori în zonă
- Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Oraș Comănești

Legenda

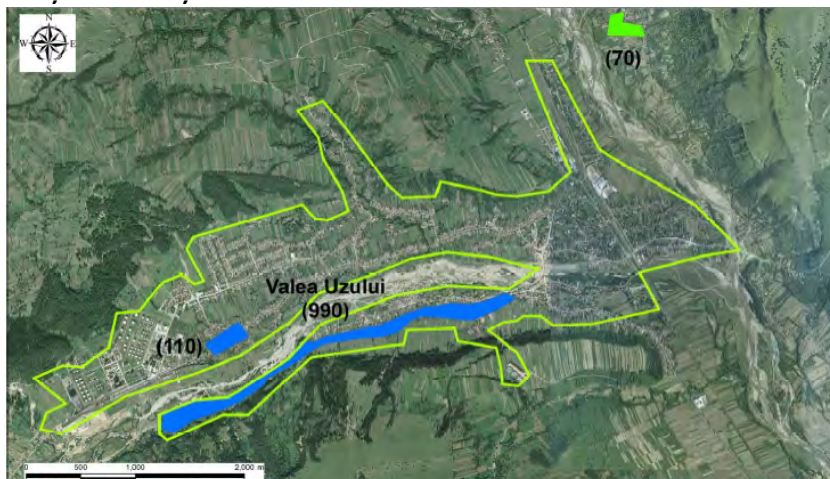
- Limita intravilan
- Tipuri de comunități urbane marginalizate**
- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Oraș Dărmănești

Legenda

- Limita intravilan
- Tipuri de comunități urbane marginalizate**
- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.